



ПЛОВДИВСКИ УНИВЕРСИТЕТ

ИЗДАНИЕ ЗА ОБРАЗОВАНИЕ, НАУКА И КУЛТУРА

Брой 5 – 6 (489 - 490) година XXXVII

5 юли 2019 година

Близо 5700 кандидат-студенти в Пловдивския университет

Общо 5631 души са подали документи за участие в кандидат-студентската кампания на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“, съобщи заместник-ректорът по учебната дейност доц. д-р Мария Стоянова. Този брой, който се очаква да се увеличи, е само за кандидатствалите за специалностите във висшето училище, не и за филиалите му в Смолян и Кърджали. Кандидат-студентите ще се съревновават за 3061 места в редовна форма на обучение и 453 в задочна.

Миналата година кандидатите са били 5198 души, което е с 433 по-малко в сравнение със сега. Към момента общо 256 са записаните нови студенти с отлични оценки от предварителните изпити и отличници от състезания, като най-много са записаните в специалността „Софтуерно инженерство“ – 38. Броят е по-висок в сравнение със същия период миналата година, когато записаните по този ред са били 203 души.

Към момента кандидатствали само с оценка от държавен зрелостен изпит са 2541 души, което съответства на почти 46% от всички кандидат-студенти.

Първият изпит от редовната кампания бе по български език – за него бяха записани 1019 кандидат-студенти. За изпита по история на България – 217 записани; по английски език – 353, което е с почти 150 кандидати повече спрямо миналата година; химия – 34 – почти удвоен брой спрямо миналата година; за комплексния изпит по физическо възпитание – 275 души; психология – 156 кандидати, математика – 216 кандидати; биология – 80 кандидати; тест със събеседване по физика – 9 души; информатика – 167 души; география на България – 43; теология – 4 души; френски език – 4 души; немски език – 18 души; испански език – 4; музика – 15.

За изпитите по изобразително изкуство (в два кръга) са записани 90 кандидат-студенти. Проверката на говорни и комуника-



тивни способности са заявили 1130 души.

Ежегодно изпитът за специалността „Актьорство за драматичен театър“ се насрочва за месец септември в три конкурсни кръга в три последователни дни. През тази година определените дати са 12, 13 и 14 септември. До момента документи за изпита са подали 20 кандидат-студенти.

След провеждане на изпитите от редовната кампания класирането за специалностите на ПУ „Паисий Хилендарски“ се извършва на три етапа. Първото класиране се обявява на 9 юли, второто – на 16 юли, а третото – на 23 юли.

Най-младият кандидат-студент е момиче на 17 години, избрало специалност във Филологическия факултет, а най-възрастният кандидат е жена на 58 години, която ще се яви на три изпита, чиито резултати са балообразуващи за специалностите „Право“ и „Психология“.

На всички кандидат-студенти пожелаваме успех и да бъдат приети в желаната от тях специалност!

В Броя ще прочетете още:

- **Общото събрание на Пловдивския университет избра нов ректор и нови ръководни органи**
- **Есета, получили отлични оценки на кандидат-студентския изпит по български език**

- **Стартира строителството на 5 нови лаборатории по проекта „ПЕРИМЕД“**
- **Преподаватели от Пловдивския университет са отличени с наградата за наука „Акад. Емил Джаков“**
- **Родопите – картографиране на мита**

Общото събрание на Пловдивския университет избра нов ректор и нови ръководни органи

На 21 май 2019 г. беше свикано Общото събрание на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“, като дневният ред предвиждаше избори на председател и заместник-председател на Общото събрание, председател и заместник-председател на Контролния съвет, ректор и Академичен съвет. В Дома на културата „Борис Христов“ присъстваха 328 делегати при 353 души списъчен състав на Общото събрание, чиято работа бе ръководена от неговия председател проф. д-р Асен Рахнев. В процедурата по избора взеха участие представители на всички 9 факултета на висшето училище и на двата филиала в Смолян и Кърджали, а сред делегатите бяха и 65 студенти – 47 представители на Студентския съвет и 18 докторанти. За добрата работа на Общото събрание в отделните етапи допринесоха и членовете на Мандатната комисия с председател г-н Румен Киров, Комисията за явно гласуване с председател проф. д-р Манчо Манев, Комисията за тайно гласуване с председател проф. д-р Илия Илиев и Комисията по предложенията с председател проф. д-р Галин Цоков.

Преди да се пристъпи към избор на ръководни органи и нов Академичен съвет, делегатите изслушаха отчета на проф. д-р Запрян Козлуджов, който обхваща двата му мандата като ректор – от 2011 до 2015 г. и от 2015 до 2019 г. Ето и някои от акцентите в отчета. За този период ПУ „Паисий Хилендарски“ получи завиден висок рейтинг сред българските университети и в момента заема 3-то място според общия брой на обучаваните студенти: 18 040 студенти и 340 докторанти. През изминалите два мандата планът за прием за държавна поръчка в ОК „бакалавър“ се изпълнява почти 100%. Забелязва се устойчива тенденция за запазване на позициите ни на образователния пазар независимо от демографския срив. Бяха привлечени 8,7 млн. лева извънбюджетни средства и 3,5 млн. лева целево финансиране, благодарение на което ПУ „Паисий Хилендарски“ разполага с най-модерната материално-техническа база в страната. Площта на университетската инфраструктура се увеличи с 87% – от 10 262 кв. м през 2012/2013 г. до 19 163 кв. м през академичната 2017/2018 година. Построени бяха всичките четири блока на студентските общежития, както и модерна спортна зала. (Целия отчет на проф. Запрян Козлуджов публикуваме отделно.)

В знак на благодарност за успешната съвместна работа проф. Козлуджов подари плакети с лични послания, подписани от него, на всеки член от екипа си – заместник-ректорите проф. д-р Невена Милева, доц. д-р Мария Стоянова, помощник-ректора Румен Киров и функционалния декан проф. д.п.н. Веселин Маргаритов, и изрази съжаление, че заместник-ректорът проф. д-р Христо Крушков не е вече сред нас.

По предложение на проф. Рахнев и с гласуване на членовете на Общото събрание проф. д-р Запрян Козлуджов бе удостоен със званието „почетен ректор на Пловдивския университет“. Той е първият ректор, който получава това звание, а проф. Рахнев му връчи и почетен знак за изключителен принос в издигането на престижа на висшето училище. Проф. Козлуджов бе ректор в продължение на два мандата, а преди това – заместник-ректор три последователни мандата. Той е и най-дългогодишният член на Съвета на ректорите на висшете училища в Република България.

Единствената издигната кандидатура за ректор на Пловдивския университет през периода 2019 – 2023 година беше на проф. д-р Румен Младенов. Той представи пред Общото събрание своята Програма за управление и развитие на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ (програмата беше публикувана в сайта на ПУ и в предишния брой на вестника). Сред предизвикателствата за своя мандат той откри про дължаващото влияние на демографския срив, промяната в правилата за финансиране на висшето образование, пряката зависимост на финансирането на научноизследователската дейност от мястото на Пловдивския университет



Проф. Румен Младенов, проф. Асен Рахнев и проф. Запрян Козлуджов



Поглед към залата на ДК „Борис Христов“



Момент от гласуването

в наукометричните класации, основани на публикации в световните бази данни, както и предлагането на привлекателни, съобразени с динамичния пазар на труда бакалавърски програми.

Проф. д-р Румен Младенов поема ангажимент в работата си да се основава на принципите на приемственост, реализъм, прагматизъм и отговорност. Той подчерта, че ще се опита да надгради постигнатото, като използва разширена екипност с цел осигуряване на плавно и устойчиво развитие във възходяща посока.

В подкрепа на неговата кандидатура се изказаха проф. д-р Асен Рахнев, проф. д-р Запрян Козлуджов и проф. д.п.н. Дора Левтерова. След проведеното тайно гласуване проф. д-р Румен Младенов бе избран за ректор на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ с 250 гласа „за“, „против“ – 22, и 25 бели бюлетини.

Проф. д-р Румен Димитров Младенов е роден през 1962 г. Той е професор в професионалното направление „Биологически науки“. Преподавател е по ботаника, систематика на растенията и микология в ПУ „Паисий Хилендарски“, по фармацевтична ботаника в Медицинския колеж и Фармацевтичния факултет на Медицинския университет – Пловдив. Ръководител е на катедра „Ботаника и методика на обучението по биология“ в Биологическия факултет на ПУ и на катедра „Фармакогнозия и фармацевтична химия“ във Фармацевтичния факултет на МУ – Пловдив. Проф. Младенов има

Академичният съвет избра новия ръководен екип на Пловдивския университет

На заседание на Академичния съвет на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“, проведено на 10 юни 2019 година, бяха избрани заместник-ректорите в екипа на новия ректор на висшето училище – проф. д-р Румен Младенов.

Както обеща в програмата си за развитие на университета за периода 2019 – 2023 г., проф. Младенов залага на приемствеността и разширената екипност. Тъй като обемът от дейности, извършвани от заместник-ректорите, значително се е увеличил, се налага някои от ресорите да бъдат разделени, за да може не само да се облекчи работата на заместниците, но и да се повишат качеството и ефективността, обясни ректорът на ПУ „Паисий Хилендарски“. Това е причината броят на заместник-ректорите от трима да се увеличи на петима.

За заместник-ректор с ресор „Учебна дейност“ бе избрана доц. д-р Мария Стоянова от Химическия факултет, която и до момента заемаше тази позиция. С нейното ново назначение се утвърждава приемствеността в университета, подчерта проф. Младенов.

В ресора „Система за наблюдение, управление и постоянен контрол на качеството на обучението и академичния състав“ ще работи проф. д.п.н. Румяна Танкова от Педагогическия факултет. Този ресор е свързан с провеждането на вътрешния одит, атестацията и анкетите за качеството на обучение както в Университета,

така и в неговите филиали в Кърджали и Смолян.

Проф. д-р Теменужка Йовчева от Физико-технологичния факултет ще отговаря за ресора „Научноизследователска и издателска дейност“.

Доц. д-р Надя Чернева от Филологическия факултет ще работи в ресора „Международно сътрудничество, академична мобилност, връзки с обществеността и протокол“.

„Информационна структура и акредитационни процедури“ е ресорът на проф. д-р Антон Илиев от Факултета по математика и информатика.

Проф. д-р Невена Милева от Физико-технологичния факултет ще бъде помощник-ректор с ресор „Проектна дейност“. Тя ще продължи да координира съвместната работа на ПУ „Паисий Хилендарски“ с Медицинския университет – Пловдив, в общия проект на двете висши училища – „Перимед“. Проектът стартира при предишния ректорски екип и успешното му изпълнение сега и в бъдеще също е доказателство за професионалната приемственост в Пловдивския университет, каза проф. Младенов.

Проф. д.п.н. Веселин Маргаритов ще бъде помощник-ректор по спортната дейност, а проф. д-р Запрян Козлуджов е главен секретар и ще отговаря за кадрите и кадровата политика на Университета.

Общото събрание на Пловдивския университет...

➔ От стр. 2

и богат административен опит – 4 години е ръководител на катедра, 4 години е заместник-декан, 8 години е бил декан на Биологическия факултет в ПУ „Паисий Хилендарски“, а от 16 години е член на Академичния съвет на същия университет.

Ето какви са резултатите от останалите избори. С 268 гласа проф. д-р Асен Рахнев бе преизбран за председател на Общото събрание, а заместник-председател е проф. д-р Венцислав Стоянов, който получи 283 гласа. За председател на Контролния съвет с 299 гласа бе преизбран проф. д-р Велизар Гочев, а негов заместник е доц. д-р Константин Пехливанов.

АКАДЕМИЧНИЯТ СЪВЕТ

е съставен от 44 души, както следва: ректор – проф. д-р Румен Димитров Младенов, администрация – н.с. Румен Кирилов Киров,

Биологически факултет

проф. д-р Балик Маломиров Джамбазов
проф. д-р Иванка Желева Димитрова
проф. д-р Румен Димитров Младенов
доц. д-р Соня Костадинова Трифонова

Факултет по икономически и социални науки

проф. д-р Ваньо Христов Консулов
проф. д-р Велин Стефанов Станев
доц. д-р Ангел Енчев Димитров
доц. д-р Веселина Тонева Жекова

Факултет по математика и информатика

проф. д.м.н. Манчо Христов Манев
проф. д-р Ангел Атанасов Голев
проф. д-р Антон Илиев Илиев
проф. д-р Асен Кънчев Рахнев

Педагогически факултет

проф. д.п.н. Веселин Желязков Маргаритов
проф. д.п.н. Румяна Димитрова Танкова
проф. д-р Галин Борисов Цокров
доц. д-р Владимир Стефанова Ангелова

Физико-технологичен факултет

проф. д-р Невена Стоянова Милева
проф. д-р Теменужка Атанасова Йовчева
доц. д-р Екатерина Симеонова Писанова
доц. д-р Силвия Велкова Стоянова-Петрова

Филологически факултет

проф. д-р Запрян Ангелов Козлуджов
доц. д-р Борян Георгиев Янев
доц. д-р Константин Иванов Куцаров
доц. д-р Надя Петрова Чернева

Философско-исторически факултет

проф. д-р Иван Христов Чалъков
доц. д-р Димитър Веселинов Димитров
доц. д-р Меглена Иванова Златкова
доц. д-р Стойка Петрова Пенкова

Химически факултет

проф. д-р Гинка Атанасова Антова
доц. д-р Веселин Йорданов Кметов
доц. д-р Мария Костадинова Стоянова
доц. д-р Пламен Ангелов Ангелов

Юридически факултет

доц. д-р Даниела Севдалинова Дончева
доц. д-р Люба Георгиева Панайотова
доц. д-р Христо Йорданов Паунов
гл. ас. д-р Ангел Йорданов Шопов

Студентски съвет

Виктория Веселинова Палигорова
Мария Димова Демирева
Мила Костадинова Златева
Роксана Деянова Филипова
Себиха Ахмедова Маданска
Теодора Нелиянова Цонева
Юлия Томова Иванова.

На новоизбраното ръководство на Пловдивския университет пожелаваме успех, а в личен план – много здраве, щастие и творчески постижения!

„Пловдивски университет“

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД НА ПРОФ. Д-Р ЗАПРЯН КОЗЛУДЖОВ –

Преди четири години определих предходния отчетен период като успешен. Същото мога да кажа и за периода от април 2015-а, когато бях преизбран за втория си мандат до настоящия момент. Ще отбележа проблемите, с които университетското ръководство трябваше да се справи през тези четири години.

Първо – продължаваща демографска криза – намаляващ брой кандидат-студенти, остра конкуренция между висшите училища.

Второ – въвеждане на рейтингова система със силно влияние върху бюджетните субсидии: 2016 г. – 75/25; 2017 г. – 60/40; 2018 г. – 50/50; 2019 г. – 45/55; 2020 г. – 40/60.

Числата показват съотношението между финансирането за всеки приет студент и рейтинговия коефициент за съответното професионално направление.

Трето – реституционен иск за прекратяване на наемния договор и напускане на сградата на Химическия факултет.

Тези предизвикателства изискваха от университетското ръководство адекватни решения и отговорни действия. Основната задача продължаваше да е свързана със съхраняване на академичната привлекателност и финансовата стабилност на ПУ и осигуряване на условия за по-нататъшното възходящо развитие на институцията.

Ще обвържа отчета си с ангажиментите, които поех пред вас. При изпълнението им винаги съм се ръководил от три основни принципа, заявени пред академичната общност още преди 8 години: реализъм, прагматизъм, отговорност.

Още в самото начало на първия мандат за изпълнение на поетите ангажименти ректорското ръководство разработи мащабна стратегия за устойчиво развитие на университета до 2020 година. В нея ясно се формулира мисията на ПУ, основната задача и цел на институцията в посочения период – утвърждаване на Университета като водеща българска образователна, изследователска и културна институция с европейско лице и модерна инфраструктура, както и основните дейности за осъществяване на тази цел.

След внимателно обсъждане и отчитане на направените предложения и изразените становища Стратегията беше окончателно приета от АС на ПУ още в края на 2011 г. На същото заседание беше приета и конкретна времева план-програма за първия етап от изпълнението на стратегията.

В отчета за първия мандат ясно посочих основните управленски приоритети, около които се обедини целият ръководен екип и които впоследствие бяха подкрепени от нашата университетска общност. Те обхващат основните типове дейност, които определят облика на университета като научна и образователна институция, както и неговата инфраструктура.

I. ФИНАНСОВО УПРАВЛЕНИЕ И УНИВЕРСИТЕТСКА ИНФРАСТРУКТУРА

Приоритет на управленския екип беше не просто да съхрани финансовата стабилност на университета, а да осигури и допълнителни приходи и финансиране като необходимо условие за реализиране на останалите ангажименти и заявени цели.

През отчетния период не позволихме никаква негативна промяна в материалния статус на преподавателите и служителите. Напротив – номиналният ръст на работните заплати е над 32%, а ако се включат ДТВ, коледните заплати и приходите от магистърски програми и КСК, ръстът на средната брутна работна заплата достига почти 39%.

През мандатния период с решение на АС след задълбочен анализ на финансовото състояние на Университета **два пъти е повишавана основната месечна работна заплата** – през април 2017 г. и януари 2018 г.

През отчетния период надбавката за степента „доктор на науките“ нарасна с 50 лв., а за научната и образователна степен „доктор“ – със 100 лв.

Промени се таблицата за изчисляване на допълнителното възнаграждение за придобит трудов стаж и професионален опит, **или т.нар. клас** прослужено време, с което се увеличи **средно с 2% това възнаграждение**.

Ръстът на основните месечни заплати на преподавателския персонал по длъжности и заплатите на преподавателския персонал – според образованието, в Университета в Пловдив е показан на Табл. 1.



Проф. Запрян Козлуджов

Длъжност/ НС	Ян. 2011	Ноем- ври 2011	Ян. 2014	Февр. 2015	Ръст 2011/14	Февр. 2015	Април 2017	Ян. 2019	Ръст 2015/19	Ръст 2011/19	
Професор	971	1020	1071	1125	15.86%	1125	1200	1320	17.33%	35.94%	
Доцент	841	883	927	973	15.70%	973	1030	1135	16.65%	34.96%	
Гл. асистент	707	742	779	818	15.70%	818	860	950	16.14%	34.37%	
Асистент	637	669	702	737	15.70%	737	774	851	15.47%	33.59%	
Служители	ВО	532	559	587	615	15.60%	615	647	712	15.77%	33.83%
	СрО	461	484	508	533	15.62%	533	560	616	15.57%	33.62%
	ОО	406	426	447	469	15.52%	469	492	561	19.62%	38.18%
ОНС „доктор“	200	250	250	250	250	250	300	350	100.00 лв.	150.00 лв.	
НС „д-р на науките“	500	550	550	550	550	550	600	600	50.00 лв.	100.00 лв.	

Таблица 1 – Ръст на основната месечна работна заплата, допълнително възнаграждение за научна степен по длъжности за периода април 2015 г. – май 2019 г.

Наред с нарастването на работната заплата беше осигурено допълнително целево финансиране за развитие на материалната база в размер на **3 милиона и 500 хиляди лева**, от които **2 милиона и 600 хиляди** за сградата на Химическия факултет.

Общата сума на допълнителното извънбюджетно финансиране за двата мандата възлиза на 8 милиона и 700 хиляди лева.

Основните проблеми пред ПУ, свързани с недостатъчната и недобре развита материална база, бяха успешно преодолени в предходните два мандата. Бяха реализирани важни и мащабни проекти и спокойно мога да заявя, че в тази посока не просто изпълних, а преизпълних поетите в предизборната ми платформа ангажименти.

В края на 2018 г. ПУ разполага с 289 учебни зали с обща площ 19 163 м² (средно на студент по 1,06 м²) и лаборатории на 3114 м² с 825 раб. места (средно на преподавател по 1,37 работни места и 5 м²).

Година	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	Ръст
Площ м ²	10 262	11 114	14 517	14 775	15 042	19 163	87%

Таблица 2 – Ръст на площта на материално-техническата база на ПУ

Продължи с ускорени темпове изграждането и въвеждането в експлоатация на нови, модерно обзаведени и оборудвани учебноаудиторни комплекси във ФМИ и ПФ, на нови лаборатории в природо-математическите факултети.

В централната сграда бе обособен и обзаведен съобразно с актуалните технологични изисквания нов сървърен център. През втория мандат бе изцяло преустроен и обновен т.нар. „Ф10“ (десети факултет) – нов и уютен клубен ресторант. Инвестициите за реализацията на този проект са изцяло за сметка на неговите наематели.

През изминалия втори мандат продължи усвояването на терените на бул. „България“, които Университетът спечели след сагата с МО през 2009 г. Част от съществуващия сграден фонд на Жандармерията бе ремонтиран и преустроен във функционална репетиционна зала за специалността „Актьорско майсторство за драматичен театър“ и работни зали и ателиета за специалността „Изобразително изкуство“.

Малко след завършването на спортната ни зала ръководството успя (наистина отново след немалко усилия, срещи и разговори) да осигури целево финансиране за строеж на студентски общежития, от които Университетът имаше остра нужда. През втория мандат комплексът бе изцяло завършен, включително с реализирана с минимални финансови средства вертикална планировка. Комплексът отговаря на всички съвременни изисквания. Изграждането му надхвърля поетите от мен ангажименти, но то е показателен жест към нашите студенти и техните потребности и поредната стъпка в реализацията на цялостния проект за създаване на съвременен университетски кампус.

Не искам да пропусна новопостроения и изцяло завършен, иконописан и осветен през втория мандат малък храм „Св. Паисий“ (със средства изцяло от дарения) и да благодаря специално на всички дарители и спомоществатели.

Сред инвестиционните ми приоритети от предизборната платформа в областта на социалната политика бяха модернизацията и ремонтът на морската база в гр. Ахтопол. В началото на първия мандат бе избран подробен архитектурен проект за преустройство на сградата. След внимателно обсъждане в АС и отчитане на мнението на синдикатите се отказаме от реализацията му, определяйки я като нецелесъобразна поради изключително високата ѝ стойност – около 1 милион лева. В момента е изцяло подготвен проект по ОП НОИР – центровете за регионално развитие. Убеден съм, че той ще е успешен и така ще вдъхнем нов живот на морската ни база в гр. Ахтопол. С минимални средства, около 35 хиляди лева, бе изцяло модернизирани първият етаж на УТБ в с. Загражден, в резултат на което имаме 12 хотелски стаи с всички удобства.

РЕКТОР НА ПУ ЗА ПЕРИОДА АПРИЛ 2015 – МАЙ 2019 Г.

II. ОБРАЗОВАТЕЛНА ДЕЙНОСТ

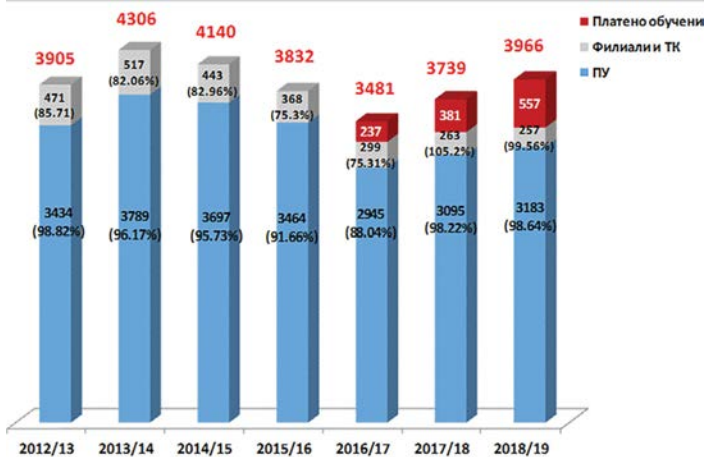
Това е вторият и основен тип дейност, която определя облика и статуса на ПУ.

Пред вас ще споделя съвсем накратко реализацията на някои мои виждания и поети ангажименти във връзка с организацията и провеждането на КСК и организацията на учебно-образователния процес. Без да съм ръководил пряко кампаниите, и през 4-те години съм имал непосредствен поглед и контрол върху провеждането им.

% изпълнение	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19
Пловдивски университет	99.80	100.29	97.41	96.66	91.66	88.04	98.22	98.64
Филиал Кърджали	104.07	99.55	87.78	84.78	78.97	88.28	101.90	97.60
Филиал Смолян	87.55	83.67	79.23	87.62	72.31	73.25	112.80	102.80
Технически колеж – Смолян	60.00	53.41	74.00	78.72	73.00	58.95	110.30	—

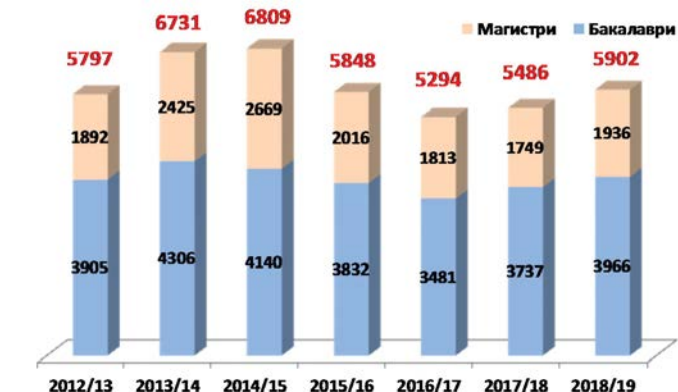
Таблица 3 – Изпълнение на план-приема за държавна поръчка (КСК)

Факт е, че през всичките тези години Университетът ни се радва на траен и устойчив кандидатстудентски интерес.



Фигура 1 – Динамика на приема за ОКС „бакалавър“

Няма друго държавно висше училище от подобен на нашия мащаб, което и през четирите години да изпълнява почти на 100% държавната си поръчка. Част от причините за този интерес са свързани и с процесите и постиженията, за които говорих по-горе.



Фигура 2 – Динамика на приема по години

Изцяло съм подкрепял, включително и финансово, кампании, насочени към популяризиране на университета и неговите специалности пред конкретни таргет групи и мотивирането на тези групи като възможни бъдещи кандидат-студенти. Бил съм противник на изразходване на средства за реклама в печатните и електронните медии. Нашата истинска реклама са успешно завършилите и реализирали се студенти.

Изцяло съм подкрепял и ще подкрепям разкриването на нови атрактивни специалности, отговарящи на пазарните интереси. Правил съм всичко възможно, а понякога и невъзможното те да станат факт.

Университетът предлага широк спектър от специалности в 7 области на висшето образование – Педагогически науки, Хуманитарни науки, Социални, стопански и правни науки, Природни науки, матема-

тика и информатика, Технически науки, Изкуства, Сигурност и отбрана. Университетът провежда обучение във:

- 28 акредитирани професионални направления (ПН);
- 228 специалности в редовна, задочна и дистанционна форма;
- 86 докторантски програми.



Фигура 3 – Ръст на броя на специалности по ОКС

Доказателство за успешното развитие на ПУ е заеманото към момента 3-то място в страната според общия брой на обучаваните: 18 040 студенти и 340 докторанти. Общият капацитет на акредитираните 28 ПН е 27 230 (срещу институционален от 22 750). Има основания да предложим увеличаване на институционалния капацитет на 27 500.

Пловдивският университет има завидно висок рейтинг сред българските университети и в класациите на професионалните направления, вкл. и според одитите на НАОА.

От 28 акредитирани ПН в 7 области на ВО:

- 53.9 % са с оценки ≥ 9.00 ;
- 34,6 % – с оценки между 8.00 и 8.99;
- 11.5 % – с оценки между 7.00 и 7.99.

76.1 % от акредитираните докторски програми са с оценки ≥ 9.00 .

В периода 2012 – 2018 г. са разкрити нови:

- 44 специалности в ОКС „бакалавър“;
- 79 специалности в ОКС „магистър“;
- 21 програми в ОНС „доктор“.

През настоящия мандат продължи стандартизирането на учебната документация по основни и първични звена във връзка с приетите указания за единно форматирание на учебните планове и програми според формата на ECTS Label. Това оказва благоприятно влияние върху организацията на учебно-образователния процес и се надяваме да повлияе позитивно върху оценката, която очакваме от поредната институционална акредитация на ПУ. Посещението на ЕГ премина при много добра организация от наша страна. По време на петдневната си работа колегите оцениха високо направеното и надявам се то да бъде адекватно оценено. Целта е да се наредим сред първите 4 висши училища в България. Конкуреннтните ни предимства предполагат заемането на такава позиция, а именно:

- Стабилни позиции на образователния пазар и предпочитан избор за придобиване на ОКС в широк спектър от 228 специалности в 28 ПН;
- Завидно висок рейтинг сред българските университети и в класациите на професионалните направления, вкл. и според одитите на НАОА;

- Квалифициран академичен и административен състав, ползващ се с обществен и научен авторитет, признание и доверие;
- Значими научни постижения и проектни резултати в приоритетни области, видими и в световни наукометрични източници;
- Изключителен (за българските условия) темп на развитие на университетската инфраструктура;

- Последователно и системно въвеждане и използване на ИКТ и средства за дигитализация в управлението, обучението и научните изследвания;

- Висока финансова стабилност, позволяваща решаване на приоритетни задачи, от значение за развитието на Университета в следващия период.

III. НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКА И ПРОЕКТНА ДЕЙНОСТ

Това е следващата изключително важна за институцията ни сфера на дейност. Мога спокойно и уверено да заявя, че и в това направление съм изпълнил поетите в предизборната ми платформа ангажименти. Обещах, че ще работя активно за превръщането на научноизследователската дейност в основа на университетския живот с ясното съзнание, че от нея в голяма степен ще зависи научноизследователският профил и авторитетът на Университета. Смятам, че още в началото на първия мандат бяха поставени основите на този процес, който продължи и

през втория мандат да се развива изключително успешно. Показват го и го доказват ежегодните форуми „Наука“ и позитивните промени в начините, по които те протичат през годините. И през този мандат не съм пропуснал нито един от тях. Свидетел съм на създаването на научни общности и колективи, които често реализират интердисциплинарни проекти. Плод на подобренията мотивация и високата професионализъм е спечелването на един огромен проект по ОП НОИР съвместно с МУ – Пловдив, на обща стойност около 23 милиона лева – 11 от тях за ПУ.

Успешно бе реализиран и поетият ангажимент за създаване на отдел „Научна и проектна дейност“, който оказва логистична, оперативна и административна подкрепа и съдействие при писането и оформянето на проектите. Работата на новия отдел включва и финансовото обслужване и администриране на сключените проектни договори.

Публикационната активност на академичния състав в периода на 2-та мандата е, както следва:

- 8574 публикации, от които ок. 30% – в чужбина;
- повече от 20% увеличение на броя индексирани (WoS, SCOPUS) статии;
- приблизително 13 публикации средно на преподавател (> 2 на година);
- 4516 участия в научни форуми (от средно по 0.625 участия на преподавател през 2013 г. до 1,454 през 2018 г., т.е. 2-кратно увеличение);
- повече от 250 мобилности на преподаватели по договори с 21 държави.

Университетът членува в повече от 100 международни научни организации и мрежи.

Общо за 2-та мандата Университетът участва в 427 проекта:

- 40 международни;
- 51 национални, вкл. за създаване на центрове в приоритетни научни области (1 за върхови постижения и 2 за компетентности);
- 180 университетски, вкл. за подобряване на информационната инфраструктура на ПУ (с иновативни технологии и средства за обучение и управление);
- 156 приложни.

IV. АДМИНИСТРАТИВНО-УПРАВЛЕНСКА ДЕЙНОСТ

През изтеклия период съм подчинявал цялостната си управленска дейност на демократичните принципи, определящи академичния живот в университета ни.

Основни принципи на управление по време на 2-та мандата бе (Стратегия на ПУ) „създаването и използването на механизми за ефективно провеждане и администриране на всички университетски дейности, вкл.:

- създаване и прилагане на норми за планиране, организация, провеждане, оценяване и постоянно усъвършенстване на дейностите по направления;
- използване на стандартизирани форми за вътрешно оценяване на качеството на провежданите дейности;
- широко въвеждане на съвременни технологии, методи и средства за управление (свързани не само с ИТ) и др.

Перспектива: Развитие и внедряване на **интегрирана информационна система за управление и динамична оценка на качеството** на обучението и на научните изследвания, **проектирана и разработвана в ПУ.**

Ректорското ръководство съхрани и разви в още по-голяма степен автономията на факултетите по отношение на учебната дейност, образователната политика и управлението на полагащия им се финансов ресурс.

Управленската политика по отношение на филиалите бе свързана с оптимизиране на дейността им и подобряване на финансовото им състояние. Тази политика, както и направените кадрови промени дадоха резултат и днес двата ни филиала са финансово стабилни, обезпечени са кадрово и могат да бъдат спокойни за бъдещето си. Изключително успешен ход бе обединяването на Физическия факултет с Техническият колеж – Смолян, и създаването с решение на Министерския съвет на нов Физико-технологичен факултет. В негово лице днес имаме финансово устойчив и стабилен факултет.

През отчетния период бе осезаемо променена, развита и усъвършенствана системата за наблюдение, оценка и постоянен контрол на качеството на обучение. В актуалния си вариант тя се опитва максимално обективно да следи, описва и оценява процесите, които обвързват обучаващи, обучаеми и условията на обучение.

През отчетния период бяха направени първите успешни стъпки в налагането на ПУ в публичното обществено пространство като марка със собствена образователна, научна и институционална идентичност.

За четирите години ПУ беше посетен веднъж от президента Румен Радев през есента на 2018 г., два пъти от вицепрезидента Илияна Йотова, три пъти от министъра на образованието Красимир Вълчев, което е показател за интереса към ПУ от страна на управляващите.

ПУ започна много по-осезаемо да присъства позитивно в електрон-

ните и печатните медии, но това са само първи стъпки. Тепърва трябва да се развие цялостна стратегия за целенасочена брандинг политика.

V. РАЗВИТИЕ НА АКАДЕМИЧНИЯ СЪСТАВ

Като пряко отговарящ за кадровото състояние и развитие на академичния състав през изминалия мандат определено считам, че университетската кадрова политика е стратегически правилна.

Пловдивският университет „Паисий Хилендарски“ изцяло отговаря на законните изисквания за академичен състав на основен трудов договор. Към 1 април 2019 г. година **академичният състав** на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ се състои от 679 души на трудов договор.

Разпределението по звена е, както следва:

- Университетът в Пловдив – 636 души;
- Филиалът в гр. Смолян – 17 души;
- Филиалът в гр. Кърджали – 26 души.

Факултети	Преподаватели				ОБЩО	в т.ч.	
	Професори	Доценти	Гл. асистенти	Асистенти		д.н.	д-р
ФМИ	9 (+4)	28	26(+2)	16 (+2)	79 (+8)	5	65
ФТФ	3 (+2)	17 (+1)	15	14	49 (+3)	1	41
ХИМИЧЕСКИ	4	18	15	6	43	2	37
БИОЛОГИЧЕСКИ	11	19 (+2)	30 (+1)	5	65 (+3)	5	60
ПЕДАГОГИЧЕСКИ	12 (+3)	23	32	29	96 (+3)	10	64
ФИЛОЛОГИЧЕСКИ	8 (+1)	31 (+1)	29	38	106 (+2)	11	65
ЮРИДИЧЕСКИ	5 (+12)	15 (+4)	9 (+1)	4	33 (+17)	4	45
ФИСН	8 (+5)	18 (+8)	15	8 (+1)	49 (+14)	4	52
ДЕСП	1	–	1	3	5	1	1
ЦЕНТЪР ЗА ТЕХН.	1	–	–	–	1	–	1
ОБЩО	69 (+30)	196 (+16)	187 (+4)	131 (+3)	583 (+53) = 636	50	481
ФИЛИАЛ СМОЛЯН	1 (+1)	4 (+2)	3	6	14 (+3)	2	7
ФИЛИАЛ КЪРДЖАЛИ	0 (+2)	4 (+3)	3 (+1)	13	20 (+6)	–	13
ОБЩО ПУ	70 (+33)	204 (+21)	193 (+5)	150 (+3)	617 (+62) = 679	52	501

Таблица 4 – Академичен състав на трудов договор по длъжности и научни степени към 1.04.2019 г.

Към 1 април 2019 г. година разпределението по звена и научни степени на академичния състав на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ е, както следва:

- Университетът в Пловдив – 50 НС „д-р на науките“ и 481 с ОНС „доктор“;
- Филиалът в гр.Смолян – 2 НС „д-р на науките“ и 7 с ОНС „доктор“;
- Филиалът в гр. Кърджали – 13 с ОНС „доктор“.

Анализирайки възрастовата структура на академичния състав, можем да направим извода, че тенденцията към застаряване е преобладаваща. Средната възраст на професорите е 60 години, на доцентите – 53 години, и на асистентите – 45 години.

В ПУ „Паисий Хилендарски“ за 4-годишния период са присъдени 230 ОНС „доктор“ и 15 НС „доктор на науките“. Професорите са се увеличили с 24, а доцентите – с 65 души.

През изтеклия мандат съм работил изключително активно и ползотворно със Студентския съвет като представителна организация на студентите от ПУ, а неформалните контакти с представителите на ръководството му са почти ежедневни. При необходимост СС винаги е оказвал съдействие на ръководството на Университета и съответно е получавал нашата подкрепа.

Съвместно сме реализирали редица инициативи и мероприятия, последните от които са срещата с вицепрезидента Илияна Йотова и срещата с председателя на КНСБ Пламен Димитров и министър Красимир Вълчев, които бяха много успешни. Надявам се, че и в бъдеще нашият СС ще продължи в същия дух и ще затвърди убеждението, че е един от най-добре работещите СС в страната.

Накрая искам да благодаря на екипа си, който през цялото време твърдо ме подкрепяше и направи всичко възможно поетите от мен в предизборната ми платформа ангажименти да станат реалност.

В заключение нека да подчертая, че се изправям пред вас с удовлетворение от свършеното и с надеждата с ваша помощ и подкрепа положителните резултати да получат своето естествено продължение и в мандата на следващото ръководство.

Благодаря за вниманието!

Факултети	Научна степен	
	Д-р на науките	Доктор
ФМИ	5	65
ФТФ	1	41
ХИМИЧЕСКИ	2	37
БИОЛОГИЧЕСКИ	5	60
ПЕДАГОГИЧЕСКИ	10	64
ФИЛОЛОГИЧЕСКИ	11	65
ФИОФ	7	50
ЮРИДИЧЕСКИ	4	45
ФИСН	4	52
ДЕСП	1	1
ЦЕНТЪР ЗА ТЕХН.	–	1
ОБЩО ПУ ПЛОВДИВ	50	481
ФИЛИАЛ СМОЛЯН	2	7
ФИЛИАЛ КЪРДЖАЛИ	–	13
ОБЩО ПУ	52	501

Таблица 5 – Численост на академичния състав по научни степени и факултети към 1.04.2019 г.

Шестият ректор на Пловдивския университет поздравява новоизбрания, десети поред ректор – професор Румен Младенов

Проф. д.ф.н. Никола БАЛАБАНОВ

Постъпил на работа в пловдивския университет от самото му възникване (1.IX.1961 г.), аз имах възможност да работя и общувам с всички досегашни негови ректори – професорите Живко Ламбрев (1961 – 1968; 1970 – 1972), Стефан Иванов (1968 – 1970), Драгомир Поборников (1972 – 1979), Павел Ангелов (1979 – 1983), Цветан Обретенов (1983 – 1989), Огнян Сапарев (1993 – 2003), Иван Куцаров (2003 – 2011) и Запрян Козлуджов (2011 – 2019). Самият аз заемах този пост един мандат (1989 – 1993).

Посочената редица от ректори представлява своеобразна „управленска щафета“. В познатата лекоатлетическа дисциплина всеки пост поема от предшестващия както позитивите, така и негативите – секунди или части от секундата, предимство или изоставане спрямо другите състезатели. В академичната щафета поредният ректор приема от предшественика си всички успехи, добити дотогава, както и нерешените проблеми, които ще го стимулират в действията през неговия мандат.

Радостно е, че новоизбраният ректор на Пловдивския университет, професор Румен Младенов, разбира своята отговорност като пореден пост в тази управленска щафета, което личи от ключовите думи в неговата предизборна програма: приемственост, надграждане, баланс и развитие. Тези думи характеризират положително неговия досегашен административен опит, както и управленската му култура (която, уви, липсва дори по високите управленски етажи у нас).

Разбира се, за да се реализира успешно изложената от проф. Младенов програма, т.е. за да се скъси дистанцията „между думите и делата“, той се нуждае от добре подготвен екип заместник-ректори, от добри факултетни и катедрени ръководства, както и от подкрепата

на всички работещи в Университета. Университетът разполага с голям брой колеги с опит в научно-административната и научно-организаторската дейност и ректорът има на кого да се опира в работата си.

Нашият университет е създаден и се развива като класически тип университет, в който водеща е идеята за обогатяване на духовната култура на обществото. В Пловдив от десетилетия съществуват висши училища, създадени дори преди нашето, които подготвят специалисти в областта на материалната култура – технолози, инженери, агрономи. През последните години всички висши училища бяха преименувани (с лека ръка) на университети, с което се подмени замисълът на понятието (и институцията) „университет“. В Пловдивския университет природонаучните специалности, съответните катедри и преподавателите в тях имат по-широко предназначение. Освен с конкретни знания по природните науки те трябва да запознаят студентите с техните идейни основи, с техните духовни ценности, за да превърнат тези знания в мъдрост. Убеден съм, че именно духовните ценности на природните науки до голяма степен определят отношенията на човека със средата, в която живее, по-конкретно отношенията „човек – природа“, „човек – техника“ (технологии), „човек – общество“. На свой ред те определят смисъла на човешкото съществуване и са мярка за неговия морал и интелект.

В този смисъл нашите (природните) специалности са равнопоставени с хуманитарните и ги допълват в създаването на истинска духовна култура. Така, чрез съвместните действия на всички специалности и факултети, Пловдивският университет заема мястото на авторитетен научен и културен център, център на хуманизъм, какъвто трябва да бъде истинският университет.

УСПЕХ!

Руският център на Пловдивския университет организира Празник на руския език

На 4 юни в навечерието на Международния ден на руския език и на 220-годишнината от рождението на А. С. Пушкин (6 юни) в зала „Компас“ по инициатива на Центъра за руски език и култура на Пловдивския университет със съдействието на Катедрата по руска филология бе проведен Празник на руския език.

Сред гостите на събитието бяха студенти и преподаватели русисти от Пловдивския университет, както и ученици и учители от СУ „Софроний Врачански“, Националната търговска гимназия и Езикова гимназия „Иван Вазов“.

В кратък обзор домакините представиха най-ярките събития, реализирани от Руския център и Катедрата по руска филология през академичната година, сред които участие в международни акции, IX благотворителен коледен базар, ежегодна експедиция до вр. Шипка на 3 март, отбелязване на Деня на победата, интервюта с гости на Пловдив от Русия и още много инициативи.

Палитрата на изненадите нямаше да е пълна без рецитала на средношколците на Пушкиновите приказки „Руслан и Людмила“, „Приказка за рибаря и златната рибка“, както и на емблематични стихове от любовната лирика на поета.



Участниците в Празника на руския език

Специално за гостите на празника екипът на Руския център бе подготвили квест (приключенска игра) „По следите на руския език“. Трите сформирани отбора преминаха през различни изпитания – станции: „Лексическа“, „Граматическа“ и „Редакторска“, а накрая на пътешествието ги очакваше станция „Забавна“, където всички участници обединиха сили и знания, за да отговорят без подгот-

товка на 10 шеговити въпроса.

Всички ученици получиха грамоти за блестящото си представяне в играта, а техните учители – за приноса си в подготовката на Празника на руския език. Специални грамоти получиха капитаните на отборите и студенти русисти – Кристина Стаменова, Владимир Илиев и Иван Караджов, както и всички студенти, които през академичната година подкрепяха Руския център и активно участваха в инициативите му.

Сладък край на събитието поставиха празничната торта и пожеланията за усмихнато и безгрижно лято.

Анастасия КЕХАЙОВА
Център за руски език и култура

Тържественото честване на Деня на българската просвета и култура и на славянската писменост. Проф. Запрян Козлуджов предаде ректорската огърлица на новоизбрания ректор проф. Румен Младенов

„Словото е едно от малкото неща, които ни събират, а не ни разделят, затова ние трябва го пазим чисто, особено в този глобализиращ се свят, в който цифрите все по-често изместват буквите. Да ни е честит празникът на духа, на знанието, на културата! Нека имаме достатъчно сили и вдъхновение, за да изпълняваме мисията си на просветители на ума“, каза при откриването на тържественото отбелязване на 24 май в ПУ „Паисий Хилендарски“ заместник-ректорът доц. д-р Мария Стоянова. По традиция тя влезе в ролята на модератор на празничната програма и даде думата за поздравително слово на двама ректори – проф. д-р Запрян Козлуджов, който приключи втория си мандат в края на май, и проф. д-р Румен Младенов, който встъпи в длъжност от 1 юни.

„За пореден, но и последен път се обръщам към вас, за да Ви поздравя по случай нашия празник. Винаги съм твърдял и продължавам да твърдя, че докато съхраняваме паметта за делото на светите братя Кирил и Методий, дотогава ще ни има като народ и нация. Съхраняването на тази памет е гаранция за нашето бъдеще“, каза в обръщението си към присъстващите проф. д-р Запрян Козлуджов.

„Използвам днешния святъл празник, за да направя един жест, който носи символична знаковост: свалям ректорската огърлица – инсигнията, която е символ на университетското управление и власт, но не само. Тя е много е тежка, защото влече след себе си страшно много отговорности за институцията, за нейната съдба и хората, учещи и работещи в нея. С удоволствие свалям тази тежест от плещите си, за да я поставя на моя приемник проф. д-р Румен Младенов. Тежестта е огромна, отговорността е огромна, но аз съм сигурен, че той ще носи тази тежест, тази огърлица с достойнство, че ще се справи. Сигурен съм, че ще съхрани всичко добро, което е постигнато, и ще продължи напред. Убеден съм 100%, че под негово ръководство уни-

верситетът ще продължи пътя си напред“, заяви проф. Козлуджов.

В ректорска тога и с инсигния проф. Младенов също се обърна с приветствие към присъстващите на празника. „Развитието и просперитетът на нашия университет няма да зависят само от мен, а от всички нас. Всеки един трябва да се стреми съзнателно да прояви своите добри качества, възможности и способности, за да може да вървим напред. Не се вглеждайте в недостатъците на тези до вас. Вгледайте се в това, което правят най-добре, и ги мотивирайте да го реализират. Само така ще успеем да направим заедно университета част от първата петица висши училища в България“, каза новият ректор.

Празничната програма продължи с тържествено слово по случай 24 май, подготвено и представено от д-р Соня Александрова, главен асистент от Филологическия факултет (публикуваме го отделно) Поздравление на родния си полски език отправи проф. д-р Ян Страдомски от Ягелонския университет в Краков. Студенти по музика, теология, актьорство и славистика изнесоха музикална програма и четеха съвременна поезия от славянски автори, а малчугани от пловдивски детски градини и училища рецитираха произведения, посветени на буквите.

Двамата ректори връчиха наградите за поезия и проза на вестник „Пловдивски университет“. В рамките на тържеството бяха раздадени и грамоти на отлично представилите се студенти филолози от ПУ „Паисий Хилендарски“ в Националната олимпиада по езикова култура и на докторантите от Филологическия факултет, които са участвали в организацията на Двадесет и първата национална научна конференция „Светът е разтворена книга“.

По дългогодишна традиция на Пловдивския университет ръководството на висшето училище и студенти поднесоха венци пред паметника на Паисий Хилендарски.



Проф. Запрян Козлуджов предава ректорската огърлица на проф. Румен Младенов



Малките изпълнители събраха овалите на публиката



Традиционната снимка на Лингвистичния клуб пред паметника на Паисий Хилендарски – този път заедно с ректора проф. Румен Младенов

24 май – празникът на чудесата

Гл. ас. д-р Соня АЛЕКСАНДРОВА

Уважаеми колеги, днешният ден е специален, честваме Празника на българската просвета и култура и на славянската писменост, прекланяме се пред великото дело на светите братя Кирил и Методий, благодарим на техните ученици и следовници. Всяка година на тази дата, без значение от политическата ситуация, извършваме поредица от символични жестове, за да засвидетелстваме особена си почит към писмеността, просветата и културата, защото отбелязването на този конкретен празник е свързано с отношението ни към духовността. А тя единствена притежава обединителна сила да приобщи хората, които забързаното материално ежедневие затваря в егостичната им индивидуалност. Събрали сме се тук, заедно сме, споделяме общи ценности, радваме се, следователно можем да бъдем едно. Затова, макар официално да са разделени от календара, честванията на 24 и на 11 май – деня на св. св. Кирил и Методий, в съзнанието на много българи се сливат в един общ и мощен празник на онова непреходно, незримо и дълговечно, чийто скромнен израз са буквите.

Надявам се, ще ми позволите да се отклоня от риториката на официалните слова и патоса на тържественото общаване, за да ви споделя за моя личен 24 май. Струва ми се напълно естествено, когато става дума за духовността, да дам израз на собственото си преживяване, което именно чрез своята субективност се докосва до автентичността на усещането.

За мен това е празникът на чудесата, защото с всяка поредна година откривах и осъзнавах нещо ново и различно, което допълваше представата ми за духовност. Първите запомнени моменти от тази дата са точно за празника на буквите. Много преди изобщо да осъзная какво е култура, просвета, духовност и славянство, в парченцата, останали от детството ми, изплува ликът на светите братя, които достолепно държат азбуката. По-късно разбрах, че това е един тривиализиран образ, но в първи клас за мен той носеше възлещен смисъл на сътворението на онези малки знаци, които отварят огромните порти на непознатия свят, където предстоеше да надникна, защото празнувах своята грамотност.

После се прокрадва музиката и в спомените ми зазвучава „Върви, народе възродени“ успоредно с първите ми неясни представи защо и от какво точно е възроден този народ. Другото ми беше ясно, народът трябваше да върви напред и затова се правеха манифестации. Но в мелодията и стиховете до ден днешен има нещо, което докосва сърцето, и въпреки че вече напълно разбирам съдържанието на текста, светлата бъднина продължава да ме смущава и повече да ми напомня за райските двери, отколкото за безоблачно земно бъдеще.

Сигурно по същото време към празника ми се добави и ревността, че го празнуват не само децата, но и възрастните. Струваше ми се, че е предназначен основно за онези, които тепърва ще започват да четат, нали за тях братята са написали буквите и книгите, убедена бях в това. А възрастните, които основно работеха, се присламчваха към светлия ученически празник вероятно като знак за „незабравимото минало и пресвещените старини“. Да, сега разбирам, че си бях присвоила този символичен ден със страшна сила и го бях откъждествила с детството, с необременения ум и безкрайното любопитство.

В прогимназията осъзнах смисъла на езика и писмеността, прибавяйки лакомо още езици към майчиния, защото бях убедена, че Кирил и Методий ще се гордеят с мен повече с всяка нова усвоена азбука. Някак буквално приемах думите „и ний сме дали нещо на света“. Щом са ни дали букви, нищо че не са всичките букви на света, аз трябваше да ги изуча. Нали като част от този свят са ги

дали на мен, да не го направя, ми се струваше неуважително към делото им. А погрешно запечатаният образ на белобрадите старци с ценния свитък в ръка предполагаше всичкото ми уважение и старание.

Чак в гимназията проумях каква неволна грешка съм допуснала в отношението си към онова изображение на светите братя. В детското ми въображение то се беше превърнало в заместител на триединния Бог, за когото беше забранено да се говори официално. Методий, Кирил и азбуката им вместо Отец, Син и Св. Дух, грешката донякъде се оказа вярна. Същото объркване вероятно определи и съдбата ми на филолог, привързва ме така здраво за словото, че и до ден днешен подхождам към него със страхопочитание, обич и възлещение – все едно влизам в храм. И до ден днешен подскочам при всеки опит за посегателство над езика като срещу най-голямо престъпление срещу човечеството.

Мислех си, че всичко ми се е изяснило в Университета: какво точно е култура, защо писмеността ни е славянска, разликата между глаголица и кирилица, къде му е мястото на словото и други важни неща, свързани с днешния празник. Само дето междувремето режимът се беше сменил, затова нямаше манифестации и народът явно можеше да върви накъдето си иска, а не непременно напред. Освен това се оказа, че единият от братята не беше беловлас, постепенно всичко си идваше на мястото.

И така всяка година на 24 май нещо се добавяше към моя празник, което го превърна в най-радостния за мен тържествен ден, защото никога не знаеш какво откритие може да ти поднесе посредством ритуално преповторените жестове. Пък и езици за учене – много, животът не стига в знак на почит към солунските братя човек да ги усвои всичките.

Едно от последните ми празнични чудеса беше да осъзная, че не мога да владея словото, че трябва да се оставя словото да ме изпълни и щастливо да ме свърже с всичко онова, което то владее. Затова, откакто се завърнах в Университета, се опитвам да служа на словото. Искрено вярвам, че това е смисълът на моята работа: да го изучавам, да го пазя и да се опитвам да разкривам чудесата му пред младите хора. Вече разбирам и какво е мястото на възрастните в днешния празник, защото духовността е сила, но и традиция, която трябва да се предаде и обясни. Духът се възплъщава чрез словото, а то осъществява истинската връзка между хората, ражда общуване и уважение, изразява се чрез приятелство и търпение, създава радост и обич.

Затова съм тук пред вас, поредна брънка в последователността от различни колеги, които всяка година на този ден споделят размишленията си за смисъла и значението на днешния неповторим празник. Празник на словото, който противно на очакванията оцелява и в бездуховни времена. Вероятно защото словото е свещено и изначално. И дори в епохи, които го разделят от Бога, този ден ни свързва с неговото слово. А то – словото – притежава най-животворната мощ да прониква и да пониква в човешкото сърце дори когато разумът не е достатъчно зрял, за да осъзнае напълно посланието му. То се стаява някъде в детските спомени, благият му глас от време на време ни шепти и търпеливо изчаква подходящия момент, в който немощният ни разсъдък, крехкото ни его, физическите ни слабости и материалните ни неволи ще отстъпят пред любящата му природа, за да открие пред очите ни един нов, хармоничен и радостен свят – света на духовността, на непреходното, на красивото и на истинското, свят, в който чудесата нямат край.

Честит празник, скъпи колеги, светлият празник на буквите, на книгите, на просветата, на културата, на духа – честит 24 май – нашият празник!



25 години
ФИСН ФАКУЛТЕТ
 ПО ИКОНОМИЧЕСКИ
 И СОЦИАЛНИ НАУКИ

Приветствено слово на проф. д.ик.н. Мария Сотирова

Уважаеми колеги – студенти, преподаватели, изследователи,

Благодаря на колегията за поканата да присъствам на научния форум, посветен на 25-годишнината на Факултета по икономически и социални науки на ПУ „Паисий Хилендарски“.

Признателна съм на декана на Факултета доц. Кабаиванов и на цялото деканско ръководство за честта, с която ме удостояват – да отправя послание към вас, академичната общност, в този празничен ден.

Логично и естествено днес на това място и в този момент трябваше да застанат пред вас проф. Михайлова (в качеството си на първи декан) и проф. Сапарев (в качеството си на ректор през 1994 г.) – личностите, които положили началото, родиха и реализираха идеята за икономически факултет в рамките на Пловдивския университет. И тази идея беше не толкова конюнктурна, колкото логически необходима – по неизвестни причини Южна България беше лишена в миналото време от академична институция за висше икономическо образование.

25 години ФИСН е вълнуващо и провокативно събитие. С него, нека метафорично да се изразя, приключва фазата на младостта и започва фазата на зрелостта на факултета. Във фазата на зрелостта е и неговият ръководен екип, индикация за което е разработената и вече стартирала магистърска програма „Икономическо моделиране и бизнес анализ“. А това е гаранция, че развитието на факултета ще пребъде.

Убедена съм, че факултетът има своето място и бъдеще независимо от неадекватната държавна политика към висшето образование и сега, и в близкото минало, защото:

- Факултетът се развива в автентична университетска среда и в университетски контекст, и то в един от водещите университети в страната, както е Пловдивският университет;

- Защото икономическата професия е най-масовата професия, позиционирана е на т.нар. сегмент на „отворената заетост“ на пазара на труда;

- Защото Пловдив и регионът възвръщат славата си на динамично развиваща се индустриална и въобще бизнес зона.

25 години ФИСН е събитие, което неминуемо ни връща към началото, но провокира размисли и за бъдещето.

Началото и миналото на факултета ще запомня с невероятното въодушевление, с усещането, че участвах в създаването, в сътворяването на нещо ново, значимо, иновативно. Спомням си колко усилия вложихме в разработването, обсъждането и преработването на учебни планове и програми, за да постигнем пълнота и съответствие с необходимата професионална квалификация, да оптимизираме структурата между общата икономическа квалификация и съответната икономическа специалност, да избегнем повторения и препоривания на научните знания в учебните програми на отделните академични дисциплини. С възбуда, стъпка след стъпка започвахме начинания, реализирахме дейности с мисълта да легитимираме и утвърждаваме Факултета и в рамките на Университета, и в сферата на висшето икономическо образование. Няма за забравя с какъв ентузиазъм подготвахме студентските четения „Ден на академичното слово“, посветени на великия български учен проф. Кирил Григоров; стартирането и първото издание на Научните трудове на ФИСН; първата, преди официалното легализиране на образователните степени, магистърска програма „Управление на човешките ресурси“, което беше своеобразно пионерско начинание; първите изследователски проекти по линията на предприемаческите инструменти на програма ФАР на ЕС. Все още помня уникалните студентски представления на студентските четения, студентските вълнения при награждаването и редица други събития и изяви.

Към бъдещето чисто в професионален план гледам със завист към колегията, но и с облекчение. Вас, младите колеги, ви очакват „велики дела“. На вас се пада участта и честта да участвате в съграждането на нова икономическа теория и практика – на дигиталната икономика,



Проф. Мария Сотирова

понятие, почти на възрастта на факултета, въведено през 1995 г. от канадския изследовател Дон Тапскот в монографичното му изследване „Дигитална икономика: общение и опасност в епохата на мрежовия интелект“.

Между „миналото и бъдещето обаче стои настоящето, изпълнено с нашите задължения“ (Гаспарен). Затова позволете ми да кажа няколко думи и в настояще време. Основното ми послание към младите колеги е: развивайте науката, правете научни изследвания. Времето е преломно – тече, и то интензивен, преход към нова епоха и нова цивилизация, с множество заплахи и рискове, както обичаме ние, икономистите, да се изразяваме. А предизвикателствата към икономиката са необхватни и непрогнозируеми. Развитието на научните изследвания е продиктувано не само от преломното време, но и от университетския характер на

Факултета. Една академична структура има университетски статус, защото развива висше образование на основата на научните изследвания. Базисната и автентична характеристика на един университет е, че на първо място е среда, пространство за развитие на науката. В противен случай остава една обикновена професионална структура.

Не от лични пристрастия, но по силата на обективно протичащите процеси продуктивната дейност на хората, трудът като човешка дейност са подложени на дълбока, коренна промяна – сменя се технологичният код на трудовата дейност. Затова и най-големите научни предизвикателства са в сферата на организацията, управлението, икономиката на труда. Дори Световната банка се е загрижила за бъдещето на труда, след като миналата година публикува обширен доклад на тази тема. Никога досега не е наблюдавана такава динамика в професионалната структура и професионалните компетентности. Въведете професионалния тренинг в софтуерна среда като органична част от процеса на обучение.

На фона, на който ние отбелязваме 25 години ФИСН, светът чества 100 години, един век, от създаването на Международната организация на труда (МОТ), чието послание е: „Ако искаш мир, създавай справедливост“. А темата на нашата научна конференция плътно се доближава до мисията на МОТ. И забележете, България става член на МОТ още през 1920 г. Нека да бъдем първи и в съвременните глобални промени. Факултетът има потенциал, доказателство за което са нашите възпитаници, които се реализират на високи експертни и ръководни позиции в бизнеса и публичната администрация. А вече имаме и наши възпитаници с име и позиции в академичните среди.

Накрая искам да кажа и нещо лично. За тези 25 години Факултетът ми даде много в професионален план и като усещане за смисъл и полезност на професионалната ми дейност. Често казвам, че професионалният ми път е разполовен почти равностойно между „развития социализъм“ и „развития капитализъм“. Но тук, във Факултета, се получи тази невероятна симбиоза между научни изследвания и преподаване с безусловния синергичен ефект (любимо понятие или фраза на икономистите) в работата ми. Много от най-интересните идеи и размисли са провокирани в дискусиите с колеги и студенти в заседателни зали и аудитории.

Ще завърша с фраза, която бях написала преди около 10 години по повод на предстоящо отбелязване на задавачата се нова 2009 г.

Нашият факултет в латински словоред означава:

Ф – като „форте“ (силен);

Е – като „енкроаябъл“ (невероятен);

С – като „секюрите“ (сигурен);

Н – като „но стандарт“ (нестандартен)

ФИСН – равнозначно на Силен и Невероятен, Сигурен и Нестандартен.

Пожелавам на нашите студенти възходящо професионално развитие, което да сбъдва мечтите им; на колеги и приятели на Факултета – високи научни постижения, а на нашия Факултет – устойчиво развитие на равнище качество на висшето икономическо образование – от количество към качество, това е императивът на прогреса днес и утре.

Част от честванията на юбилея бе международната конференция „Икономическа и социална (дез)интеграция“

„Студентът не трябва да е съд, който да напълним, а факел, който да запалим.“ С тази перифраза на известната мисъл на славянския педагог Ян Амос Коменски доц. д-р Станимир Кабаиванов, декан на Факултета по икономически и социални науки (ФИСН) в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“, откри Юбилейната международна научна конференция „Икономическа и социална (дез)интеграция“.

Форумът се проведе в рамките на два дни – 27 и 28 юни, и е част от програмата за честване на 25-годишнината на ФИСН.

„Избрали сте възможно най-академичната перспектива за отбелязване на юбилея на факултета. 25 години са измерими с човешкия живот – това е възраст, в която има особено очарование, възрастта на оптимистичната перспектива пред прага на зрелостта. Ръководството на университета обещава подкрепата си за всички ваши начинания по пътя към развитието и процъфтяването на факултета.“ Така се обърна към домакините и участниците в конференцията заместник-ректорът на ПУ „Паисий Хилендарски“ по международно сътрудничество, академична мобилност, връзки с обществеността и протокол доц. д-р Надя Чернева, която поднесе приветствие и от името на ректора проф. д-р Румен Младенов.

По повод на юбилея на факултета поздравителни адреси, цветя и подаръци бяха



Деканът на ФИСН доц. Станимир Кабаиванов открива конференцията

изпратили останалите факултети на ПУ „Паисий Хилендарски“, Филиалът в Смолян, Стопанският факултет на СУ „Св. Климент Охридски“, Европейското висше училище по икономика и мениджмънт и др.

Проф. Мария Сотирова – един от основателите на факултета, произнесе кратко слово, в което представи трасирането на идеята и нейната реализация в исторически порядък, пожела и много успехи на настоящите преподаватели и студенти. Тя бе избрана от колегията да връчи на всички декани, ръководители ФИСН от неговото основаване досега, юбилейни плакети: проф. д-р Мариана Михайлова, доц. д-р Аксентия Замфирова, проф. д-р Иван Иванов и доц. д-р Станимир Кабаиванов.

Програмата на конференцията „Икономическа и социална (дез)интеграция“ включваше 4 секции, представящи съвременните тенденции в областите: икономика, полити-

ка и сигурност, управление и туризъм и икономически предизвикателства. Свои доклади в рамките на двата конферентни дни изнесоха домакините от ФИСН, както и представители на 18 образователни институции, държавни агенции, асоциации и фондации, а също и експерти на свободна практика от България и Европа. Сред тях са: Софийският университет „Св. Климент Охридски“, Университетът за национално и световно стопанство, Висшето училище по сигурност и икономика, УниБИТ, Аграрният университет – Пловдив, Европейското висше училище по икономика и мениджмънт, Институтът по лозарство и винарство – Плевен, Русенският университет „Ангел Кънчев“, Централноевропейският университет – Будапеща, Държавната агенция за бежанците, Академията на МВР, Военната академия „Г. С. Раковски“, Стопанската академия „Д. Ценов“ – Свищов, Фонда-

цията „Съвет по международни отношения и сигурност“, Техническият университет – Варна, Университетът на Валядолид, Испания, Българската асоциация по киберсигурност и Българската асоциация на сертифицираните етични хакери. Всички доклади от международната конференция ще бъдат обединени в специален сборник.

Събитието е само един от акцентите в рамките на отбелязването на годишнината на Факултета по икономически и социални науки на ПУ „Паисий Хилендарски“. Той е създаден през 1994 г. само с 2 специалности и около 200 студенти. През изминалия четвърт век броят им се увеличава 20 пъти, а понастоящем възпитаниците на ФИСН се обучават в общо 10 бакалавърски и 19 магистърски програми, които осигуряват успешна професионална реализация в основни сфери на обществения живот: икономика, политика, управление, образование, национална сигурност.

Програмата за честване на юбилея на факултета стартира още през 2018 г. с поредица от семинари по съвременни методи в управлението и планирането с водещи специалисти от практиката. Предстоят още студентски интерактивен семинар и лятно училище за студенти и докторанти с международно участие, както и заключителни форуми за млади учени през есента на настоящата 2019 г.

Отслужен бе благодарствен молебен по случай празника на св. пр. Паисий Хилендарски

Българската православна църква отбелязва 19 юни като Ден на св. пр. Паисий Хилендарски – патрона на Пловдивския университет. По този случай в параклиса на Нова сграда, който носи същото име, бе отслужен благодарствен молебен, на който присъстваха преподаватели, служители, студенти и граждани. Отслужен беше и водосвет за здраве и благополучие на всички в ПУ.

Заради значимостта на епохалния труд на монаха таксидиот Паисий Хилендарски „История славяноболгарская“ през 1962 г. Светият синод провъзгласява преп. Паисий за български светец. През настоящата година се навършват 257 години от написването на тази малка книжка, която с времето се превръща в национална институция и продължава да трасира пътя на България от начало на нашето Възраждане към бъдещето.



Достојно представяне на студентите от Пловдивския университет на Втората национална олимпиада по езикова култура

На 20 и 21 май 2019 г. в Ректората на Софийския университет се проведе Втората национална олимпиада по езикова култура, организирана от Катедрата по български език и Студентския съвет на СУ „Св. Климент Охридски“. В състезанието участваха първокурсници и второкурсници както от специалността „Българска филология“, така и от други хуманитарни специалности на филологическите факултети на СУ „Св. Климент Охридски“, ЮЗУ „Неофит Рилски“, ШУ „Епископ Константин Преславски“ и ПУ „Паисий Хилендарски“. В надпреварата се включиха и студенти от Юридическия факултет на Софийския университет.

Пловдивският университет бе представен от три отбора: отбор на първокурсници от специалността „Българска филология“ (Ивана Витанова – капитан, Габриела Чанева, Кристина Палова, Ива Георгиева, Ирина Витанова, Михаела Мусабашева), отбор на второкурсници от специалността „Български език и английски език“ (Елена Билюкова – капитан, Теодор Атанасов, Станимира Гарванова, Валя Лозева, Мартина Георгиева) и смесен отбор от второкурсници (Милка Росенова, спец. „Приложна лингвистика“) – капитан, Иванка Христова, спец. „Български език и руски език“, и студентите от спец. „Български език и италиански език“ Стефка Иванова, Атанас Куцинов и Зорница Ангелова). Треньор на отборите бе доц. д-р Красимира Чакърова от Катедрата по български език в ПУ.

Олимпиадата бе открита с тържествена церемония, по време на която приветствия към участниците поднесоха ръководителят на Катедрата по български език в СУ проф. д-р Йовка Тишева, заместник-деканът на Факултета по славянски филологии проф. д-р Гургана Дачева и проф. д-р Ренета Божанкова – заместник-ректор по учебната дейност.

През първия ден на олимпийската надпревара езиковите си знания и умения премериха общо петнадесет отбора. В писмения кръг, на който участниците трябваше да решават многокомпонентен тест със задачи, свързани с правописната и пунктуационната норма, се включиха всички отбори. Тези, които показаха най-високи резултати, бяха допуснати до устния кръг. Жури в състав от хабилитирани преподаватели (проф. д-р Светла Коева, директор на ИБЕ при БАН – председател, и членове: доц. д-р Красимира Чакърова от ПУ, доц. д-р Лъчезар Перчеклийски от ЮЗУ и доц. д-р Калина Йочева от ШУ) оценяваше знанията и компетентностите на младите филолози. Участниците коментираха следните фразеологични единици и лексеми: *Студената война, ахилесова пета, след дъжд качулка, леност, енигма, словоохотлив* – разгадаваха семантиката им, съставяха изречения с тях, определяха стилистичната им принадлежност. Олимпийците бяха изправени и пред казуса дали изразът „*Не ми се свида*“ е аналог на „*Дава ми се*“, или по-скоро означава „*Не ми се дава*“. Състезателите трябваше да изразят и отношението по въпроса дали има/няма етикет при общуването в интернет, както и да определят правилната употреба на учтивите форми с минало деятелно причастие в официалното общуване. След приключване на устния кръг членовете на журито се оттеглиха на кратко заседание, за да определят най-добре представилите се отбори в двата тура на олимпиадата. Първо и второ място заеха състезатели от Софийския университет, а трето място си поделиха три отбора – първокурсници от специалността „Българ-

ска филология“ на Пловдивския университет и два отбора от СУ „Св. Климент Охридски“. След церемонията по награждаването организаторите на академичната надпревара поканиха всички участници на коктейл.

Вторият олимпийски ден бе отреден за индивидуалното състезание. В него се включиха двадесет и четирима души, представители на СУ „Св. Климент Охридски“, ЮЗУ „Неофит



Олимпийците от Пловдивския университет с доц. Красимира Чакърова



Ивана Витанова се класира на второ място в индивидуалното състезание

Рилски“, ШУ „Епископ Константин Преславски“ и ПУ „Паисий Хилендарски“. В структурно отношение индивидуалното състезание не се отличаваше от отборното (състоеше се от два кръга – писмен и устен). Най-високо оценените студенти на езиковия тест достигнаха до устния кръг. До събеседване с журито (доц. д-р Руска Станчева от ИБЕ при БАН – председател, проф. д-р Йовка Тишева от СУ, доц. д-р Лъчезар Перчеклийски, доц. д-р Калина Йочева – членове) бяха допуснати следните осем олимпийци: Магдалена Шимова (ЮЗУ), Барбара Десиминова (СУ), Теодора Попова (СУ), Ясен Маринов (СУ), Милка Росенова (ПУ), Елена Билюкова (ПУ), Станимира Гарванова (ПУ), Ивана Витанова (ПУ). На устния кръг беше дискутиран въпросът за изписването с главна или с малка буква на лексемата *завет* като втори компонент в съчетанието *Новият Завет*. Предложите бяха подложени на обстоен анализ от страна на студентите, които се стремяха да обяснят защо *слушат музика от/по/на телефона си*. Развълнувани бяха и от примамливото предложение, гласящо „*Ходи ли ти се на Еразъм?*“ – израз, който трябваше да коментират и коригират. Председателят на журито доц. Руска Станчева поставяше участниците в ролята на съставители на бъдещия Официален правописен речник, като ги подканваше да дадат предложение за необходими промени в езиковата норма. Най-дискутиран се оказа проблемът за пълния и краткия член. Не липсваха, разбира се, препоръки за ясно формулиране на правила за правопис на глаголите с представки *о-* и *у-*, за прецизиране на правилата за слято, полуслято и разделно писане.

В индивидуалното състезание бяха отличени следните студенти:

Барбара Десиминова (Софийски университет) – първо място;
Ивана Витанова (Пловдивски университет) – второ място;
Станимира Гарванова (Пловдивски университет) – трето място;
Ясен Маринов (Софийски университет) – трето място.

Честито на наградените и поздравления за всички, приели предизвикателството да се включат в олимпийската надпревара! Самото участие на толкова много млади хора бе победа над бездуховността. И надежда, че българското слово ще пребъде.

Докт. Десислава ДИМИТРОВА,
Лингвистичен клуб „Проф. Борис Симеонов“

Стартира строителството на 5 лаборатории по проекта „ПЕРИМЕД“

С първа копка стартираха строително-ремонтните дейности по Проект № BG05M2OP001-1.002-0005 Център за компетентност „Персонализирана иновативна медицина (ПЕРИМЕД)“ в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“. Висшето училище е партньор по проекта заедно с Института по минералогия и кристалография „Акад. Иван Костов“ към БАН, а водеща организация е Медицинският университет – Пловдив.

Стартът на строително-ремонтните работи, които ще се извършват в сградата на ПУ „Паисий Хилендарски“ на ул. „Костаки Пеев“ №21, бе даден от зам.-ректора по научноизследователска и издателска дейност проф. д-р Теменушка Йовчева. В 5-етажното здание се помещава и Технологичният център на Пловдивския университет, който бе открит през 2014 г.

За целите на проекта „ПЕРИМЕД“ семинарни зали в сградата ще бъдат реконструирани и разпределени между 5 лаборатории: лаборатория по молекулярни биомаркери и микробиота, лабора-



Проф. Теменушка Йовчева пререза лентата на новия обект

тория по имунобиомаркери, лаборатория по биокатализа и биологични активни вещества, лаборатория по биополимери и нови материали и лаборатория по биосензори.

Контакт с историята – или за експеримента в преподаването

В нашия университет се случва понякога лекторите да предприемат интересни инициативи, които да направят по-атрактивни методите за преподаване. По-привлекателна и запомняща се винаги ще е лекцията, проведена извън аудиторията, на място, свързано с предмета на изследване, а по-лесен за усвояване ще е материалът, обвързан с научната практика. Сухата теория невинаги остава в паметта ни. Известно е, че дори най-немотивираният химик ще се впечатли и може би заинтересува повече от своята теоретична област, ако му бъде предоставен достъп до лаборатория, в която да експериментира.

Тук обаче няма да ви говорим за химия, а за литература. На 20 май 2019 г. доц. д-р Елена Гетова ни предложи да организираме една поинтересна за нас, първокурсниците филолози, лекция. Така успяхме да посетим на две групи Народната библиотека „Иван Вазов“, за да се запознаем нагледно с колекцията от запазени редки и ценни ръкописи, възрожденски вестници, списания и печатни книги, съхранявани от години във фондовете на библиотеката. Благодарение на съдействието и активната подкрепа на д-р Петко Георгиев, ръководещ отдела „Специални сбирки“ към библиотеката, ние бяхме въведени в автентичния дух на Възраждането.

От д-р Георгиев разбрахме, че областната библиотека в Пловдив, към която навремето е имало и музей, се създава и изгражда като национална библиотека на Източна Румелия през 1879 г. по личната инициатива и с усилията на видния възрожденски деец Йоаким Груев, тогавашен директор на Дирекцията на народното просвещение. Тя е първата културна институция в Южна България, която задоволява социалните потребности от образование и наука на новосъздадената автономна област и съхранява паметниците на българската писменост и култура. През този период Пловдив е културна столица на целокупна България. Тук живеят и творят Найден Геров, Йоаким Груев, Константин Величков, Христо Г. Данов. По-късно идват Иван Вазов, Петко Славейков, Петко Каравелов, Захари Стоянов.

Днес Пловдивската народна библиотека е общодостъпна универсална научна книгохранителница с фонд от 1 925 000 библиотечни единици. Ръкописните и печатните книги, както и документите, влизати в състава на отдела „Специални сбирки“, се съхраняват в отделно хранилище. То е снабдено с нужните климатични инсталации и системи за сигурност, като ежедневно се съблюдают изискванията за температура и влажност. Тези изключително ценни издания напускат хранилището рядко, предимно за изложби и научна дейност. Работата с тях е деликатна, допуска са допир само с



Студентите, които гостуваха на НБ „Иван Вазов“

памучни ръкавици.

Методът за подвързване на книгите, свидетелки на отдалечените епохи от българската история, е бил чрез дърво и кожа. Не е ясно дали така са се продавали, или собствениците старателно са ги подвързвали по този начин, като са им слагали дори и закопчалки, за да засвидетелстват своя респект към книжното тяло. Освен с подвързването на книгите се запознахме и с метода за датироване на документите по кос-

вени сведения от текстовете. Доц. д-р Гетова ни показа възрожденски учебници, вестници, списания и старопечатни книги.

Когато виждаш оригиналния текст, се забелязва преходът от кирилския към гражданския шрифт в произведението на възрожденците. Видяхме „Рибния буквар“ на Петър Берон, който е в джобен формат и за който се твърди, че възрожденските българи са го носели винаги със себе си в поясите, въпреки че го знаели наизуст, и са могли да го цитират точно просто защото са чувствали значимостта и авторитета на книгата. Видяхме енциклопедични сборници, учебник за писане на писма, граматика, землеописания, „Царственика“, разговорници, вестници от различни центрове на печатната дейност през Възраждането, списания, здравословия, гадателни книги „казамии“, както и първата готварска книга, издадена от Петко Славейков.

Двете най-интересни срещи с българската история се оказаха най-малката книга у нас, която е с размер на нокът (1 x 1,5 см), изданието е ултраджудже и е посветено на IX световен фестивал на младежта и студентите за солидарност, мир и дружба, състоял се в София през 1968 г., и оригинален султански берат от 1832 г., с който се дава право на българския търговец хаджи Д. Петров да търгува в Османската империя и Европа. Този своеобразен пътешественик е носел документа на врата си, за да го покаже, когато се налага.

Бонусът за нас като посетители на специалната зала „Изкуствотек“ в библиотеката беше споделянето на един факт, свидетелстващ за съществуването на възрожденски „Фотошоп“. Много популярната снимка от първия Църковно-народен събор през 1871 г. в Цариград е направена, след като Стамболов си тръгнал от събитието, и впоследствие портретът му е бил добавен на снимката. А Тодор Шишков, понеже започнал да оплешивява, бил поискал да му бъдат добавени на негатива допълнително 800 косъма на главата.

Благодарим на доц. д-р Елена Гетова и на д-р Петко Георгиев за незабравимия контакт с тези уникални издания.

Катя Кърнъкова,
специалност „Български език и история“, I курс

„Светът е разтворена книга“: XXI национална научна конференция за студенти и докторанти

На 16 и 17 май 2019 г. в Дома на учените в живописната старинна част на град Пловдив се проведе Двадесет и първата национална научна конференция за студенти и докторанти под надслов „Светът е разтворена книга“. Тя бе организирана от Филологическия факултет на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“, Съюза на учените в Пловдив и от Лингвистичния клуб „Проф. Борис Симеонов“. Съпътстваща инициатива през двата конферентни дни беше фотографската изложба „Пловдивски фотописи“, подготвена от редакционния екип на популярното пловдивско списание „Нула32“.

Тазгодишното издание на форума беше с широко международно участие. Наред с докладчиците от почти всички български университети – Софийския университет, Великотърновския университет, Шуменския университет, Пловдивския университет, в работата на форума се включиха и млади филолози от висши училища в Гърция, Украйна, Сърбия и Словения.

Тържественото откриване на форума се състоя на 16.05.2019 г. от 10.00 часа в пленарната зала на Дома на учените, когато в изпълнение на водещите Десислава Димитрова и Анастасия Кехайова прозвучаха стиховете на Стоян Михайловски:

*Светът – отворена е книга
и всякой може да успее
по нещо в нея да прочета
и нещичко да разумеет...*

Приветствие от името на деканското ръководство на Филологическия факултет отправи заместник-деканът доц. д-р Константин Куцаров. Съпредседателят на Лингвистичния клуб „Проф. Борис Симеонов“ Елена Минчева също поздрави присъстващите в залата. След това думата бе дадена на главните организатори на събитието – доц. д-р Красимира Чакърова и д-р Здравко Дечев.

Доц. д-р Владислав Миланов от СУ „Св. Климент Охридски“ прочете поздравителен адрес от декана на Факултета по славянски филологии доц. д-р Бойко Пенчев, в който бе акцентирано върху националната значимост на пловдивската филологическа конференция.

С едноминутно мълчание бе почетена паметта на напусналия ни тази година доайен на Пловдивската лингвистична школа проф. д.ф.н. Иван Куцаров.

Надпреварата в секциите по езикознание и литературознание оценяваха национални журита. Арбитрите отпразваха градивни критики и даваха полезни насоки за бъдеща научна дейност на изследователите. Журито в Секцията по езикознание беше в състав: председател – проф. д.ф.н. Диана Иванова (ПУ „Паисий Хилендарски“), и членове: проф. д-р Петя Осенова (СУ „Св. Климент Охридски“), доц. д.ф.н. Ваня Зидарова (ПУ „Паисий Хилендарски“), доц. д-р Владислав Миланов (СУ „Св. Климент Охридски“), доц. д-р Константин Куцаров (ПУ „Паисий Хилендарски“), доц. д-р Красимира Чакърова (ПУ „Паисий Хилендарски“) и гл. ас. д-р Росица Декова (ПУ „Паисий Хилендарски“).

Председател на литературоведското жури бе проф. д.ф.н. Иван Русков (ПУ „Паисий Хилендарски“), а членове: проф. д.ф.н. Клео Протохристова (ПУ „Паисий Хилендарски“), проф. д.ф.н. Любка Липчева-Пранджева (ПУ „Паисий Хилендарски“), доц. д.ф.н. Татяна Ичевска (ПУ „Паисий Хилендарски“), доц. д.ф.н. Жоржета Чолакова (ПУ „Паисий Хилендарски“), доц. д-р Димитър Кръстев (ПУ „Паисий Хилендарски“), доц. д-р Дияна Николова (ПУ „Паисий Хилендарски“), гл. ас. д-р Сирма Данова (СУ „Св. Климент Охридски“), гл. ас. д-р Надежда Стоянова (СУ „Св. Климент Охридски“), гл. ас. д-р Соня Александрова (ПУ „Паисий Хилендарски“) и гл. ас. Илонка Георги-

ева (ПУ „Паисий Хилендарски“).

Специално за студентите от Украйна, включили се в конференцията, беше организирана онлайн „разходка“, по време на която ролята на екскурзовод изпълни съпредседателят на Лингвистичния клуб в ПУ Анастасия Кехайова. Тя запозна виртуалните „туристи“ със забележителностите и с древната история на Европейската столица на културата. По този начин украинските участни-



Обща снимка на участниците в конференцията



Първият брой на Годишника на Националната научна конференция за студенти и докторанти „Verba iuvenium“ („Словото на младите“)

ци получиха възможност да се потопят в атмосферата на нашия град и да се почувстват част от събитието.

В Секцията по езикознание преобладаваха докладите, посветени на съвременния български език, но не липсваха и съпоставителни проучвания.

Обект на изследване бяха и чужди езици като сръбски, турски, английски и др.

Сред синхронните изследвания се откриха със съвременния подход по темата докладът за изразяването на презумптивна семантика, за т. нар. „глобален език“, за значението „свидетелствена“ в българската глаголна парадигма и др. Интерес предизвикаха и наблюденията върху проявите на системни отношения (синонимия, омонимия, антонимия и паронимия) при граматичните морфемии в нашия език.

Представени бяха и проучвания, свързани с когнитивната лингвистика, генеративния синтаксис, както и с функционално-семантичната граматика, интересът към която в значителна степен определя облика на Пловдивската лингвистична школа.

Едно от заседанията през втория конферентен ден премина в нетрадиционен формат: докладчици от Украйна представиха докладите си по Skype и се включиха в дискусиата, отговаряйки на въпросите на членовете на научното жури.

В Секцията по литературознание също бе представено разнообразие от теми и проблеми. Във фокус бяха поставени както текстове на класически български автори (Христо Ботев, Иван Вазов и др.), така и на съвременни творци като Станислав Стратиев и Иван Теофилов. Обект на внимание бяха също произведения на чуждестранни майстори на словесното изкуство.

На 16 май от 17 ч. в Синия салон на Дома на учените бе проведена среща разговор с г-н Антон Баев, председател на Дружеството на пловдивските писатели, който сподели с участниците във форума свои интересни виждания за поезията.

Традиционният коктейл, с който приключи първият ден от конференцията, се превърна в добър повод за създаване на ценни контакти и приятелства.

Особено вълнуваща за участниците в конференцията бе церемонията по закриване на конференцията, когато бяха обявени резултатите от класирането в секциите по езикознание и литературознание, а отличените докладчици получиха награди.

Традиционната нетрадиционна Вечер на филологията

Елка ПЕТРОВА

Някъде сред своите страни времето пази една стара мисъл, че всяко пътуване човек изживява по три пъти: когато мечтае за него, докато го осъществява и след това – в спомените си. Стъкмила своята енигматична премяна, отдавна стегнала изящно украсения си със слова куфар, прилежно подготвила паспорта си от думи и мечтаеща за вълнуващо приключение, за пореден път очакваше своите гости една необикновена вечер, провела се на 27.05.2019 г. в 11. аудитория на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“. Тази вечер беше закичила на ревера си надслова „Вечер на филологията“ и имаше за цел да пренесе посетителите в каляската си от езикови лабиринти, като подари на всеки от пътниците възможността да се докосне до света на филологията, да погледне на науката за словото като на одисея, която очаква не



Преподаватели и студенти се включиха във Вечерта на филологията

да бъде прочетена, разбрана и научена, а изживяна и усетена.

Организаторите на събитието бяха подготвили богата програма, състояща се от увлекателни загадки и игри, които провокираха фантазията и позволяваха на гостите да се превърнат от обикновени наблюдатели в откриватели. Въпросите във викторината разгръщаха тайните на езика, примамвайки да бъдат опознати неговите нюанси и цветове,

потопяха в необозримия свят на фразеологията и поощряваха присъстващите да се вслушат в мелодията на словото, която вдъхновява, изненадва с всеки следващ ред и увлича да танцуваш в нейния постоянноменящ се ритъм. На неуморните участници в игрите бяха раздадени различни награди (осигурени от Студентския съвет към Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“), които не само стимулираха положе-

ното усилие и старание, но и закачливо подканяха новите им собственици да започнат да отбелязват не само важните страници на всяка нова хартиена книга в тяхната библиотека, но и да записват незабравимите моменти от своето ежедневие, като постепенно преобразяват рутината на деня в своя собствена неподражаема приказна книга.

Всеки от посетителите вечерта получи и специално подготвен тематичен подарък, който да му разкаже за мъдростта, побрана в приказките от миналото, да му напомня за изживяното пътешествие в необятния свят на филологията и да го подсеща, че с въображението си човек може да добави цвят към думите на всекидневието.

Събитието беше организирано от студенти филолози и подкрепено от Студентския съвет към Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“.

➔ От стр. 14

„Светът е разтворена книга“ ..

При магистрите езиковеди първа награда заслужено си поделиха Диана Мъркова, „Актуална българистика“, ПУ „Паисий Хилендарски“, с доклад на тема *Наблюдения върху някои прояви на системни отношения в сферата на българските граматични морфемни*, и Васил Стаменов, „Актуална българистика“, ПУ „Паисий Хилендарски“, със задълбоченото си изследване, озаглавено *Към въпроса за ядрените модификатори във функционално-семантичното поле на персоналността в съвременния български език (релацията персоналност – свидетелственост)*.

Втора награда в тази подсекция не бе присъдена. Бяха връчени три трети награди – на Петка Иванова, „Актуална българистика“, ПУ „Паисий Хилендарски“, за доклада *Фразеологични периферийни модификатори за изразяване на компаративност в съвременния български език*; на Анаета Недялкова от магистърската програма „Лингвистика и библиотечно-информационни дейности“, ШУ „Еп. Константин Преславски“, за доклада *Експериментално изследване на остаряването на типични за епохата на социализма думи*, и на задочната участничка Елена Хомчак, магистърска програма „Украински език и литература“, МДПУ „Богдан Хмелницки“, Украйна, за изследването *й, озаглавено Лингвокултурный концепт до рога в украинской языковой картине мира*.

Поощрителните награди отидоха при две участнички от МДПУ „Богдан Хмелницки“, Украйна: Анна Шевчик, магистърска програма „Украински език и литература“ (с доклад на тема *Ноосферное образование на уроках украинского языка в общеобразовательной школе*), и Анастасия Никиренкова, магистърска програма „Филология. Германски езици и литератури“ (*Функциониране фразеологических единиц в романе Ренсома Ругса, Miss Peregrine's Home for Peculiar Children*).

При бакалаврите лингвисти първа, втора и трета награда не бяха присъдени. Поощрителни награди получиха Ана-Мария Маркати и Хриса Кириази, 4. курс, Тракийски университет „Демокрит“, Гърция (за доклада *им Графитите – изкуство или вандализъм?*); Катерина Алекополу и Катерина Арабаджи – четвъртокурснички от същия университет (*Българо-гръцките отношения и ресторантските менюта*), и Елена Федюнина, „Украински език и литература“, 3. курс, МДПУ „Богдан Хмелницки“, Украйна (*Лингвистическите особености романа Люко Дашвар „Мати все“*).

В Секцията по литературознание при бакалаврите първа

награда не бе присъдена. Втора награда получиха трима участници: Илия Димитров, „Българска филология“, 4. курс, ПУ „Паисий Хилендарски“, за изследването *Неканонични очарования – поезията на Иван Теофилов през 60-те години на XX век*, Мария Георгиева, „Българска филология“, 2. курс, СУ „Св. Климент Охридски“ за доклада, озаглавен *Сродство по избор: концептуализации на времето в диалога Ботев – Раковски*, и Стефан Калпачев, „Новогръцка филология“, 4. курс, СУ „Св. Климент Охридски“, за изследването *Многоезицието и модерна Гърция – случаят Деметриос Капетанакис*.

С трета награда бяха отличени Илияна Банчева, „Българска филология“, 4. курс, ПУ „Паисий Хилендарски“, за доклада на тема *Преобрънатият любовен триъгълник в пиесата „Енигматични вариации“ на Ерик-Еманюел Шмит*, Илияна Карабойчев, „Български език и история“, 3. курс, ПУ „Паисий Хилендарски“, за изследване под заглавие *Образът на Нарцис в творчеството на Вячеслав Иванов и Константин Балмонт*, и Деметрия Танева, „Български език и история“, 3. курс, ПУ „Паисий Хилендарски“, за доклада *й Никола Владикин – между маргиналият и забравата*.

Бяха присъдени и две поощрителни награди: на Елена Минчева, „Български език и италиански език“, 4. курс, ПУ „Паисий Хилендарски“ (с доклад *Темата за Италия в „Принцеса Брамбила“ от Е. Т. А. Хофман*) и на Андраж Стефановски, „Словенистика“, 3. курс, Люблянски университет (Словения) за изследването му *Dve tragične sudbine – Gerganina i Bogomilina*.

В края на церемонията по закриване на конференцията тържествено беше представен първият брой на Годишника на Националната научна конференция за студенти и докторанти „Verba iuvenium“ („Словото на младите“), който включва отличените доклади от юбилейната Двадесета научна конференция „Словото – идеи, идеали, утопии“. С голямо вълнение авторите на докладите получиха екземпляр от книгата, след което всички се събраха пред входа на Дома на учените за традиционната обща снимка.

Поредната успешна научна конференция премина изцяло в дух на ползотворно сътрудничество. Участници и арбитри се разделиха, заредени с положителни емоции и нови идеи и вдъхновение за бъдещи открития в областта на науката за словото.

Докт. Радостина КОЛЕВА,
Лингвистичен клуб „Проф. Борис Симеонов“

Дни на отворените врати във Филиала

Доц. д-р Русалена ПЕНДЖЕКОВА-ХРИСТЕВА

В навечерието на 24 май във Филиала на Пловдивския университет в град Смолян се проведе поредица от инициативи в рамките на обявените *Дни на отворените врати* в институцията. Целта бе да се представи широкият образователен профил на Филиала и спектърът от специалности, които предлага за учебната 2019/2020 г. В тази връзка в три поредни дни, от 14 до 16 май 2019 г., бяха организирани различни мероприятия, насочени към широката смолянска общественост и най-вече към бъдещите учители, специалисти по биология, туризъм и маркетинг.

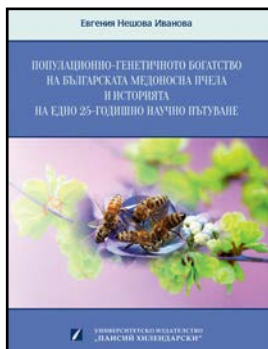


Премиера на книгата „Популационно-генетичното богатство на българската медоносна пчела и историята на едно 25-годишно научно пътуване“

Първото събитие, а именно представянето на книгата на проф. д.б.н. Евгения Иванова „Популационно-генетичното богатство на българската медоносна пчела и историята на едно 25-годишно научно пътуване“, се проведе на 14 май 2019 г. в Заседателната зала на Филиала в Смолян.

Срещата бе открита от заместник-директора на Филиала доц. д-р Русалена Пенджекова-Христева. Пред студенти, пчелари и колеги тя представи авторката на книгата проф. Евгения Иванова и подчерта нейната силна връзка с Филиала в Смолян в качеството ѝ на негов бивш директор. Доц. Пенджекова запозна присъстващите с по-важни факти от житейската и научната биография на проф. Иванова, която е един от най-добрите съвременни генетици – изследователи на българската медоносна пчела.

Тя обърна внимание на присъстващите, че книгата е специална, защото освен безспорните качества на сериозен научен труд тя съдържа в себе си синкретични елементи, представящи творческата лаборатория на изследователя биолог. Доц. Пенджекова се спря по-детайлно на първата част на книгата, озаглавена „Мисия Apis mellifera – търсения, посоки, прозрения“, и подчерта,



че подобно съчетание от ретроспективно вплитане от автора на професионални и житейски щрихи и лирични вдъхновения с постигнатите значими научни резултати е едно щастливо изключение за природните науки. Тя очерта петте етапа от личната и научната биография на авторката с дефинициите на различните социални времена на битуване (митологично, циклично, линейно, агонално и доктринално) и обърна специално внимание на стиховете – ключове към всеки един от тях. В заключение пожела на авторката в следващия етап от професионалната си дейност да затвори своя хексагон на времената, постигайки съвършенството на пчелната килийка.

Същинските научни резултати от изследването, посветено на българската медоносна пчела, презентира самата проф. Иванова. Тя определи книгата си като зов за спасяването на *Apis mellifera* и подчерта, че книгата е насочена към младите хора, изкушени от научно развитие, изследователите на *Apis mellifera* в България, българските пчелари и всички, които се интересуват от света на познанието и науката.

В обсъждането темите гравитираха около проблемите, свързани с масовото измиране на пчели през последните седмици вследствие на директно отравяне с пестициди; неконтролирания внос на пчели майки от чужд произход, които застрашават чистотата на генофонда на българската медоносна пчела; тревожната статистика за загубата на пчелни семейства в световен мащаб и негативните отражения на това явление върху човечеството в бъдеще.

Представяне на документалния сборник „Държавна сигурност и изборният процес (1944 – 1991)“ и прожекция на документалния филм „Комисията по досиетата и отварянето на архивите на Държавна сигурност“

На втория ден от *Отворените врати* – 15 май 2019 г., във Филиала в Смолян гостува Комисията по досиетата.

На продължилата над три часа среща с представители на академичната колегия, студенти, граждани и общественици от Смолян и региона бе представено 52-рото издание от документалната поредица „Из архивите на ДС“: „Държавна сигурност и изборният процес (1944 – 1991)“, и бе прожектиран заснетият по повод на 12-годишнината от създаването на Комисията по досиетата документален филм „Комисията по досиетата и отварянето на архивите на Държавна сигурност“.

Домакин на събитията бе директорът на Филиала проф. Илиян Иванов, който приветства инициативата на Комисията и благодари за оказаната чест да гостуват и във Филиала в Смолян.

Модератор бе доц. д-р Русалена Пенджекова-Христева, заместник-директор по учебната дейност. Тя представи гостите, а именно: Евтим Костадинов (председател), Айруш Хаджи (зам.-председател), Мариана Даракчиева (секретар) и членовете на Комисията Екатерина Бончева, Иванка Жекова, Георги Пангаров и Борис Михайлов.

Председателят на Комисията по досиетата – Евтим Костадинов,

подчерта, че за първи път всички членове на Комисията гостуват заедно. Той сподели пред гостите, че чрез изследователската работа на Комисията заинтересуваните потребители на ретроспективна документна информация могат да се докоснат до хилядите човешки съдби, които са скрити между страниците на архивните документи. Обърна внимание, че темите на изданията са взаимосвързани от реалния живот и показват отношението и работата на Държавна сигурност във всички сфери на обществено-политическия, икономическия и културния живот в България през периода 1944 – 1991 г. Г-н Костадинов подчерта, че темата за влиянието на Държавна сигурност в изборния процес е изключително актуална, имайки предвид европейските избори през 2019 г.

Документалният сборник „Държавна сигурност и изборният процес (1944 – 1991)“ бе представен съдържателно от неговия съставител – старши експерт Красимира Христова.

Тя уточни, че поместената в него информация за дейността на органите на Държавна сигурност, свързана с провеждането на парламентарните избори в България през периода 1944 – 1991 г., до голяма степен запълва съществуващите „бели полета“ в теория-

на Пловдивския университет в Смолян

та и практиката на българските изборни процеси по време на комунистическия режим.

Обърна внимание, че още с провеждането на изборите за Двадесет и шесто Обикновено народно събрание през 1945 г. и изборите за Шесто Велико народно събрание през 1946 г. започва настъплението и утвърждаването на тоталитарния политически модел в България. През този период агенти и информатори на Държавна сигурност активно следят лидерите на опозиционните организации и всички лица, обявили се срещу комунистическата власт, с цел тяхното отстраняване от политическата сцена или ликвидирането им. До края на 50-те години голяма част от българите, изразили по един или друг начин неодобрението си към комунистическата власт, вече са обекти на Държавна сигурност и са взети на отчет. Отнета е всяка възможност тези хора да въздействат в бъдеще върху изборните процеси в България.

Съставителката на сборника акцентува върху непубликувани досега сведения относно провеждането на Седмото Велико народно събрание през 1990 г., поместени в края на сборника. *До голяма степен тези сведения определят насоките, в които трябва да се търсят отговорите на все още неизяснени въпроси, свързани с българския преход от тоталитаризъм към демокрация.*

Накрая ст. експерт Кр. Христова поясни, че в книжния вариант на изданието са поместени 142 фотокопия на оригинални документи, а в разширения електронен вариант те са 221.

В дискусиата бяха обсъдени въпроси, свързани с *териториалното разпределение на изборната активност на населението в различните региони на България; влиянието на Държавна сигурност в Смолянския регион; опитите за политически натиск върху работата на Комисията и др.*

Преди прожекцията на документалния филм „Комисията по досиетата и отварянето на архивите на Държавна сигурност“ г-н Костадинов направи кратък анонс и подчерта, че този филм е един



Представянето на сборника

„своеобразен отчет“ за цялостната дейност на Комисията. Той заяви, че това е втората премиера на филма след тази на 14 май 2019 г. в кино „Одеон“ в София.

Важно е да бъде отбелязано, че документалната лента е продукция на Комисията по досиетата, създадена с образователна цел, за да запознава обществото и да популяризира дейността на комисията както в страната, така и в чужбина.

Филмът показва, че за изми-

налите 30 години от края на тоталитарната комунистическа система в България отварянето на досиетата на Държавна сигурност и разузнавателните служби на БНА и разкриването на техните сътрудници се оказва единственият декомунизационен процес, по който обществото постига определен успех.

След три неуспешни опита за отварянето на архивите на тоталитарните служби през 2007 г. е избрана Комисия по досиетата, върху която пада тежката отговорност и задачата да задвижи този процес. Стартирала с ниско обществено доверие, Комисията не само опровергава песимистите, но и успява да навакса пропуснатите в лутане първи 16 години от прехода, когато този проблем остава нерешен.

С множество интервюта е проследено извършеното от независимия държавен орган в различни аспекти от неговата дейност за 12-те години, откакто той функционира – от установяването и обявяването на сътрудниците на ръководни постове в държавата и обществото, през изграждането на Централизиран архив за документите на тоталитарните служби, до активната изследователска работа и обслужването на гражданите, интересувани се от архивите на Държавна сигурност.

Във филма са показани и проблемите, с които Комисията по досиетата се сблъсква, и обществената и институционалната подкрепа, с която ги решава.

В края на срещата всички присъстващи получиха представения документален сборник на хартиен и на електронен носител.

На 16 май 2019 г. – в последния от Дните на отворените врати във Филиала в Смолян, заместник-кметът на Община Смолян г-н Марин Захариев изнесе образователна лекция на тема „Обединена Европа – бъдещи предизвикателства и нови възможности“.

Зам.-директорът на Филиала доц. д-р Русалена Пенджекова-Христова представи госта и обвърна внимание, че той е един от реализираните възпитаници на Пловдивския университет.

Отправната точка в лекцията бе как младите хора да бъдат успешни не само на местно, национално, но и на европейско ниво. Г-н Захариев разказа за възможностите по програмата „Еразъм“, която подпомага образованието, обучението, младежта и спорта в Европа. Благодарение на своя бюджет тя дава възможност на над 4 милиона европейци да учат, да проведат стаж, да натрупат опит и да работят като доброволци в чужбина. Подчерта, че продължаващата до 2020 г. програма „Еразъм+“ предлага възможности не само за студенти и че тя вече е с утроен бюджет спрямо рамката за 2019 г. – 41 млрд. евро.

Заместник-кметът каза: *През 2020 г. завършва настоящият втори програмен период и започва следващият. Догодина можем да договориме проекти и те ще бъдат изпълнявани до 2022 година. Надявам се общини, университети, държавата да изпълняваме проекти от двата програмни периода. В бъдеще все по-малко средства Европа ще отделя за кохезионната политика. Хубавата новина е, че ако в Европа има намаление на бюджетите с около 10% за кохезионна политика, в България нашите евродепутати и*

Публична лекция на тема „Обединена Европа – бъдещи предизвикателства и нови възможности“

представителите на ЕК се бориха за по-висок бюджет с 8%. За следващия програмен период успяваме да защитим бюджет от около 18 млрд. лева. Предишният бюджет беше малко над 14

милиарда.

Той съобщи на студентите, че догодина граничният контролно-пропускателен пункт Рудозем – Ксанти трябва да е готов, което ще даде нови възможности за развитие в региона. *Идеята е да превърнем региона ни в по-атрактивно място за живот, той да бъде кръстопът, а не крайна точка.* – заключи Захариев.

В последвалия разговор се включи и г-н Денислав Костов – директор на Областната дирекция на Държавния фонд „Земеделие“ – Смолян. Той представи пред аудиторията възможностите, които дава Програмата за развитие на селските райони и Общата селскостопанска политика на Европейския съюз.

Студентите проявиха интерес към поставените теми и проблеми и зададоха своите конкретни въпроси относно *различните възможности за мобилност, шансовете за реализиране на проекти, възможностите за преодоляването на негативните демографски тенденции в област Смолян и др.*

В рамките на три дни Филиалът на Пловдивския университет в Смолян бе домакин на различни по своя характер събития, които привлякоха вниманието както на студентите и академичната общност, така и на интелектуалци, общественици и граждани на община Смолян. В контекста на тези мероприятия бяха представени и специалностите, по които се провежда обучение във Филиала.

Есета, получили отлични оценки на кандидатстудентския изпит по български език

Какво бихте направили, ако не ви беше страх?

Неопровержимо е, че в съвременното общество страхът има ключова роля. Подтиквани от него или преодолявайки го, хората ежедневно вземат решения, учат се, осмеляват се да действат. Това превръща страха в определящ фактор за човешкия живот.

В своята същност страхът представлява нисковибрационна емоция, която обаче е жизненоважна за нашето съществуване. Видовете страх са безбройни, но съществен е първичният – този, който позволява да оцеляваме.

Важно е да се запитаме и какво би представлявал животът ни без страх. Ситуациите, в които това е възможно, са малко на брой, а основните причини – или си загубил всичко, или вече си преживял и най-лошото. Ако проследим първата хипотетична ситуация, ти се превръщаш в Едмон Дантес. Героят на Дюма е типичен пример за човек, изгубил всичко, за което може да се бори, и живеещ за отмъщението. Ако пък си поставен пред непреодолими обстоятелства и сякаш животът е срещу теб, ти си човекът на Шопенхауер, човекът на Славейковите философски поеми. В своите „Cis mol“, „Фрина“, „Сърце на сърцата“ той проследява способностите на човека в трагична или поне привидно такава ситуация не само да я преодолее, но и да продължи живота си без страх. Ако проследим библейската символика, от друга страна, човек без страх би бил или еретик, или своеобразен бог на собствения си свят. Та с какво е Бог иначе по-различен от човека?

В етиката мерило за „страха“ като естество на човека е съвестта. Кант даже я сравнява със съд, пред който сами се изправяме и в зависимост от намиращото се в нашето подсъзнание ние вземаме решение за живота си. Човешкото същество без своята съвест е неспособно да мисли за последиците от действията си. Липсата

* На предварителния кандидатстудентски изпит по български език третата задача беше написването на есе на тема „Какво бихте направили, ако не ви беше страх?“. Предлагаме ви есета, които са получили отлична оценка.

Кристина Ванева Димитрова

на страх аналогично може да доведе до неразумни постъпки.

Дали светът би бил по-добър без страх? От една страна, следвайки фракталния принцип, на който той е подвластен, с намаляването на страха у човека страхът в света също ще намалее, а любовта ще стане движещата сила. Ако човешките действия се определят от любовта, светът може да се превърне в приказка. От друга страна, липсата на страх е и липса на приключенски дух, авантюризм, защото именно страхът е причинителят на увеличението на адреналин. С увеличаването на неразумните постъпки ще нараснат и смъртните случаи. Сферите, в които може да се развива човек без страх, са безкрайни, но и минусите не са малко. Никой не знае на какво е способен в ситуация на страх, както и в ситуация на неговата липса. В теорията си за прозореца психологът Джохари изследва действията на човек в екстремна ситуация. Аналогично би било и изследването на липсата на страх у човека. Още основоположникът на психоанализата Зигмунд Фройд твърди, че в територията на несъзнаваното се заражда страхът. Не е в чудовищата под леглото, а в нас самите. Именно децата са пример за страх в здравословни количества. С порастването страховете на човека се множат, както и границите, които той сам си поставя. Неслучайно последната фаза на свръхчовека на Ницше е дете. Детето, което не се страхува да опитва, но знае какво му харесва и какво не... Може би ако нямаше страх, всички щяхме да се върнем в детството си.

Какво бих направили, ако не ме беше страх? Щях да се превърна в безгрижно дете, което да не създава граници в съзнанието си и чиято цел е да се наслаждава на всеки миг живот. Боси крака по горещ асфалт, широка усмивка на лицето, любов към света... Малко идеализъм и капка наивност винаги са полезни към рецептата за щастие.

Живот без страх е живот без тревога или живот само с тревоги. А ти какво избираш?

Какво бихте направили, ако не ви беше страх?

Страхът е един от двата основни нагона, разглеждани от Фройд. Той служи като средство за самосъхранение, ключов фактор за съществуването на индивида. Неговата категорична липса е белег за безразсъдство, а прекалената му наличност – за страхливост, или както би казал Аристотел, добродетелта е средина между крайности. Заглавието внушава ограничение, породено от страха, с което не съм съвсем съгласен поради самото естество на понятието. Страхът често не се ограничава до ирационална неприязън към дадена дейност, обикновено съществуват съвсем обясними предпоставки за наличието му. Страхът от чуждите например е рационален страх, който обаче бива наричан от някои политически сили „архаичен и ненужен“. Истинският проблем сега е именно липсата на здравословен скептицизъм, или както един философ казва относно Христос: „Старият свят чакаше лъв, а получи агне, днешният очаква агне, но ще получи лъв“. Днешният ден се характеризира именно с разкрепостеност, липса на табуа, липса на авторитети, рушене на самия цивилизационен гръбнак, път към консуматорско безвремие и себеунищожение. Всичко това произтича от либералната мисъл, че страхът е плод на слабост, но не ние ще станем силни и ще го отхвърлим по естествен начин, а ще станем силни, защото го отхвърляме. Това изкуствено

Димитър Щерев Димитров

преструктуриране на битието е характерно за антропоцентрич-

ния богоборец, който в сляпата си арогантност решава подобно на Сатанаил да узурпира небесния престол. От вавилонската кула до Ленин историята помни редица примери за последиците от подобен антиеволюционен светоглед. Ако обществото достигне до етап, отхвърлящ дадено табу, то това трябва да се случи естествено, със собствени усилия, за да се постигне осъзнатост, без външна намеса, по същия начин, по който се учим да караме колело – ако някой постоянно ни пази, никога не ще се научим.

В този ред на мисли всякакви персонално насочени отговори на въпроса от заглавието не биха били верни, тъй като предполагат спонтанно изчезване на предпоставките за съответния страх. Никой не го е страх от паяци, височини или мечки, а от отравяне, падане и изяждане, следователно въпросът не е в личното ми отношение към нещото, а в самото му естество. Именно либералната логика твърди, че ако надмогнем страха си от тигъра, резултатът ще е различен от досегашния, но въпреки многобройните ми покани никой от въпросните богочовеци не е пожелал лично да го демонстрира. Феномен на модерността е

Да се завърнеш в Свежен – представяне на резултатите от летните практики по етнология и антропология

За пореден път спазихме дългогодишната традиция на катедра „Етнология“ – студентите от трети курс по специалностите „Социална антропология“ и „Етнология“ представиха резултатите от теренните изследвания от лятната практика по етнология и антропология. Това е второто представяне на събраните материали и този път то се състоя в село Свежен (общ. Брезово, обл. Пловдив) на 20 май 2019 г. За тези, които не са имали удоволствието да го посетят, това е едно китно селце, сгушено в гънките на Сърнена Средна гора, а богатата му история и специфична локална култура предоставят множество възможности за сериозни и продължителни теренни изследвания.

В продължение на една седмица през юли 2018 г. с помощта на местните жители, на нашите ръководители – гл. ас. д-р Борислава Петкова, гл. ас. д-р Елица Стоилова, кмета на с. Свежен г-н Христо Енков и неговата съпруга – г-жа Дорте Енков, ние имаме възможността да се съсредоточим върху теми, свързани с културно-историческото наследство и паметта, местните герои, социокултурните динамики и публичните пространства на селото.

Нашите усилия като студенти антрополози и етнологи под формата на събраните и анализирани теренни материали бяха представени пред жителите на селото в няколко разнородни, но доста интересни теми: *Домашните занаяти в село Свежен; Селският пазар в село Свежен като пространство за социални взаимодействия; Училището и пощата – пътека на сантимент; Митологизираният образ на Груд Георгиев в колективната памет на свеженци; Филип Балтов – духовният водач на село Свежен; Трансформиращата се религиозна обредност.*

Представянето завърши с видеоматериал, озаглавен „Средногорски срещи с познати и непознати“. В него визуално пресъздадо-



Студентите и преподавателите от ПУ заедно с жители на с. Свежен

хте преживяването, наречено „лятна практика в село Свежен“.

Да разкажем пред жителите от селото за своите изследвания, да представим своите интерпретации и анализи на техните разкази и спомени, се оказа доста голямо предизвикателство и изпитание. Бяхме поставени в изключително отговорна позиция и се постаряхме да представим това, което сме осмислили, а не да валидизираме събраната информация. В това се състоеше и работата ни

в селото – да съберем **истории от местните жители**, които да ни разкажат как **те** виждат и преживяват селото. Не очаквахме всички да са доволни от това, което представяме, защото всеки има различна представа за своето родно място, но позитивните отзиви и градивните критики и коментари ни помогнаха да видим други гледни точки и да започнем дискусия. В нея присъстващите споделиха много нови за нас разкази, които ни помогнаха да разберем повече за изследваните теми.

От друга страна, да видим нашите събеседници отново в читалището на селото, бе прекрасно преживяване само по себе си. То върна спомени от изминалото лято, прекарано най-вече в работа, но и във веселие и създаване на нови приятелства. Това ни мотивира още повече да се върнем отново през лятото на 2019 г., за да продължим своите теренни проучвания, да намерим нови изследователски въпроси и да се срещнем отново с хората, които отвориха вратите и сърцата си за нас. От името на всички студенти и преподаватели от катедра „Етнология“ искам да благодаря на г-н Христо Енков и жителите на село Свежен за гостоприемството, отзивчивостта и за това, че споделиха историите и спомените си с нас.

Христиана КЪНЕВА, Екатерина МЕРЛАНОВА, 3. курс, спец. „Социална антропология“, ФИФ

Есета, получили отлични оценки...

➔ Om стр. 18

страхът от страх, тъй като всеки, проявяващ трезвомислие, бива обявен за старомоден, негоден за съществуване в съвременното на толерантността, равенството и прогреса. Успяхме да сведем дори страха от Абсолютния до притеснение от въображаем старец. Родил се свят, в който безразсъдството е смелост, а смелостта – насилие, архаичност, престъпление. Поглеждайки на Запад, ясно ще видим проявите на този дегенеративен светоглед: 200-килограмови жени, които проявяват „смелост“ да са такива, каквито са; гей шествия, наречени „прайдове“, или „гордост“ на български, прослава на содомията и пропаганда на безбожието. Накратко, обществото започва да се гордее с недостатъците си, вместо да се покае, копаейки гроба на цивилизацията по същия начин както римляните през Античността. Това не бива да ни изненадва, тъй като законите на историческия процес са вечни и неотменими, а сентенцията „Трудните времена раждат силни мъже, силните мъже създават добри времена; добрите времена раждат слаби мъже, а слабите мъже създават трудни времена“ ги синтезира до голяма степен.

Днес въпросът за страха е ключов за нашето общество. За разлика от предците ни обаче проблемът не е в прекаленото му наличие, а в абсолютната му липса. Редно е да спрем да се питаме: „От кой страх мога да се откажа днес?“. В противен случай вървим към заколение, за което отговорни сме изцяло ние, а от пепелта на гнилата ни цивилизация ще изникнат като кокичета изпод снега нови народи, достойни за глътката си въздух.

Концерт за младежи в неравностойно положение

Магдалена ПОПОВА

На 20 май 2019 г. в голямата читалня на Университетската библиотека се проведе поредната част от програмата *Младият Пловдив чете – 2019*, придружена с музикален концерт.

Деца и младежи от няколко дома за младежи в неравностойно положение гостуваха в Университета и присъстваха на организирания специално за тях благотворителен концерт на изпълнители от пловдивската филхармония, който имаше за цел да запознае младежите със света на класическата музика.

В края на месец юни децата бяха въведени в света на химията с интересни факти и демонстрации от преподаватели и студенти от Химическия факултет.



Родопите – картографиране на мита

Пътенис за първите стъпки на един интердисциплинарен проект

Димитър ШОПОВ, Мария БЯЛДИМОВА

Всъщност такъв проект все още няма и нашите „първи стъпки“ трябваше просто да проверят дали е възможен изобощо; дали проблематиката провокира достатъчно силно любопитството на младите учени и докторантите на Пловдивския университет; дали може да се създаде екип от изследователи от различни научни сфери, но еднакво амбицирани да разберат, проучат и опишат магията на Родопите. Това бяха предварителните задачи, които си постави двудневният пътуващ семинар „Родопите – картографиране на мита“, организиран от новия Университетски център за работа с млади учени, докторанти и постдокторанти с ръководител проф. д.ф.н. Л. Липчева-Пранджева.

Ако е истина, че проектите си личат от сутринта, на нашия бъдещ проект му потръгна много добре – на 13 юни 2019 г. рано сутринта микробусът на университета побра доста обещаваща пъстрота от представители на различните научни гилдии: социолози, юристи, филолози, историци, етнологисти, икономисти. Допълнителна колоритност на групата придаваха гостите от Виенския университет: литературоведът проф. Алоис Волдан, придружен от своята чаровна съпруга, и украинистката д-р Елизабет Оленчук.

Навлизайки към вътрешността на Родопите, ние се потопихме в атмосферата на Бачковския манастир „Успение Богородично“, където служителите ни посрещнаха топло и радушно. Докато разглеждахме различните постройки на манастира и слушахме беседа за неговата история, бяхме заобиколени от пъстра група туристи, дошли от различни краища на света – от Далечния изток, от Централна и Западна Европа. И въпреки тяхното разноречиво многогласие силно и отчетливо се чуваха звуците на няколкото пауна, обитаващи двора на светата обител. Веднага решихме, че това са не само приветствени „речи“ на райските птици в наша чест, а и предвещавания за нашия бъдещ успех, наречен „Родопите – картографиране на мита“.

Настанихме се в старата, неизползвана сега трапезария на Бачковския манастир. Вътре, сред църковни изображения, ни обзе приятна хладина и усещане за душевен мир и спокойствие. В тази автентична обстановка, седнали на пейките до дългата мраморна маса, на която са се хранили чисти и праведни души, ние затаихме дъх и заслушахме лекцията „Родопската Света гора“ на



Доц. Димитър Димитров за Родопската Света гора. Слушат буквално и стените!

доц. д-р Димитър Димитров от Философско-историческия факултет на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“. Имаше усещането, че сме се пренесли в едно съвсем различно време, че изцяло сме се вписали в „света“, в който бяхме попаднали. Краят на лекцията ни „върна“ в действителността и останали доволни от постигнатия дотук резултат, заредени с още по-голям ентузиазъм, ние поехме към следващата точка от предварително начертания ни план.

Поради професионална ангажираност една малка част от групата се върна обратно в Пловдив. Ние, които продължихме към дълбините на Родопите, отхвърляйки завой след завой, наслаждавайки се на гледки, коя от коя по-красива, достигнахме до Чудните мостове – едно от изяществата на природата. Да се прави описание на Чудните мостове (ако не си поне Вазов!), би било наивно начинание с повърхностни резултати. Чудните мостове



Ухловица – смелчаците пред утробата на пещерата

трябва да се видят, трябва да се „изживеят“, за да се усети в най-дълбока степен тяхното неповторимо излъчване. Трудно е да се каже кое впечатли повече групата ни – дали манастирът с трапезарията му, лекцията и „повикът“ на миналото, или мостовете с тяхната мистична загадъчност.

Смолянското село Смилян ни посрещна поизгладнели, но и изпълнени с неизтощимо любопитство. Още с навлизането в селото усетихме неговата „зареденост“ с характерния за Родопите чар. Всяка минута бе важна и носеше положителна емоция, никой не искаше да губи ценно време във формалности, ето защо ние мигновено се озовахме в местната мандра „Родоп милк“. Посрещнати гостоприемно от г-жа Милкана Йорданова – основателката на мандрата, ние се настанихме удобно на маса, отрупана с различни видове млечни продукти, произведени само на метри от нас. Докато си похапвахме вкусно, г-жа Йорданова ни изнесе

беседа на тема „Рецептата на успеха: Екологично чисти млечни продукти, произведени по стари български, италиански и холандски рецепти“. Историята на семейната фирма, създадена по швейцарска програма, перипетите, които е преодолела, и изпитанията на пазара, с които се налага да се справя буквално всеки ден, заинтригуваха не само икономистите сред нас. Митът за родопското кисело мляко, храната на столетниците, засрещаше древни с модерни технологии, а вкусът на различните видове сирена буквално ни изправи пред цялата амалгама от въпроси за съвременния начин на хранене като начин на живот. Така нареченото „Мъжко сирене“ се оказа една от специфичните особености и същевременно гордост на Родопите. Този продукт се характеризира с пикантен лютиво-пиперлив вкус и е подходящо мезе за силни червени вина. Вероятно в това се крие причината голямата част от дамите да не хареса особено неговия тежък вкус. За сметка на това те останаха очаровани от цветните ливади около мандрата и с удоволствие си направиха чудни букети от билки и горски цветя. Продължихме с разходка из селото, при която букетите значително нараснаха. Поспрыхме пред Часовниковата кула и новия паметник на св. Висарион Смолянски – несъмнено село Смилян има свои маркери за време и те търпеливо очакваха анализа на семиотиците сред нас.

Вечерта завърши с вкусна вечеря и чист, прохладен въздух. В къщата за гости, в която бяхме отседнали, ни нагостиха

Преподаватели от Университета са отличени с наградата за наука „Акад. Емил Джаков“

По традиция в Института по електроника „Акад. Емил Джаков“ към БАН се провежда ежегоден конкурс за най-добра научна публикация в областта на радиофизиката, физичната и квантовата електроника. Престижната научна награда „Акад. Емил Джаков“ за най-добро научно постижение се присъжда всяка година на учени от ИЕ – БАН, по решение на Научния съвет. В конкурса вземат участие учени от Института със самостоятелни или колективни научни публикации в сферата на фотониката, нанотехнологиите, новите материали, оптичните и радиочестотните технологии. Статиите, представени за участие, трябва да се основават на разработки, ръководени от учени в Института по електроника или в сътрудничество с изследователи и преподаватели от други научни организации в България и чужбина. Научните публикации, допуснати до участие в конкурса, се представят от един от авторите им на институтски семинар. Утвърдена от Научния съвет комисия оценява и класира подадените кандидатури, както и изнесените на семинара презентации. Тя представя своите оценки на Научния съвет на Института за вземане на окончателно решение. На победителя се

върчват диплома и плакет за най-добра научна публикация.

В тазгодишното издание бяха допуснати до участие научни разработки, представени от своите автори на семинар на 8 май. След гласуването на Научния съвет на Института на 14 май 2019 г. се проведе тържествената церемония по награждаване на лауреатите за 2018 година в конкурса „Акад. Емил Джаков“. Отличени бяха публикациите на Лабораторията по нелинейна и влакнеста оптика към ИЕ – БАН, на тема „Нелинейно взаимодействие, асиметрично свръхуширение на спектъра и параметрично взаимодействие при разпространение на фемтосекундни лазерни импулси в оптични стъкла и оптично влакно“ с автори гл. ас. д-р Анелия Дакова и доц. д-р Диана Дакова от ПУ „Паисий Хилендарски“, проф. д.ф.н. Любомир Ковачев от ИЕ – БАН, гл. ас. д-р Даниела Георгиева от ТУ – София, и гл. ас. д-р Валери Славчев от МУ – Пловдив. Наградената научна статия бе представена в конкурса „Акад. Емил Джаков“ от д-р Анелия Дакова, главен асистент във Физико-технологичния факултет към ПУ „Паисий Хилендарски“.

„Пловдивски университет“

➤ От стр. 20

с типични местни ястия, включващи смилянски боб, пататник и родопски клин. Останали напълно доволни от прекарания ден, вече бяхме сигурни, че началото на нашата (бъдещ) проект се осъществява по прекрасен начин и че се движим в правилната посока.

На следващия ден – 14 юни, рано сутринта след закуска с традиционните родопски мекици със сладко и сирене, програмата ни продължи с посещение на някои от забележителностите в региона. Участниците с интерес към етнографията се потопиха в атмосферата на архитектурния ансамбъл „Агушеви конаци“, а любителите на пещерния туризъм се отправиха смело към пещерата Ухловица.

„Агушевите конаци“, намиращи се в центъра на с. Могилица, представлява комплекс от 3 сгради, оградени с общ зид и кула с красиви стенописи, която наподобява морски фар. Екскурзоводката ни разказа интересната история на комплекса и неговите обитатели през вековете. За основател на конаците се смята Салих Агуш (или Агуш ага), а градежът и изпълнението на архитектурата на комплекса продължава повече от двадесет години (1820 – 1843). Разбрахме също, че поради внушителния си размер (обща площ от над 3000 кв. м) този архитектурен ансамбъл често се сравнява с късносредновековен замък без аналог на Балканите. Любопитно е да се

Родопите – картографиране...

отбележи, че именно на това място са били заснети някои от най-емблематичните сцени от филма „Време разделно“. Друг интересен факт е, че в големия феодален замък е имало библиотека (т.нар. Агушева библиотека), като голяма част от нея понастоящем се съхранява в Народната библиотека „Иван Вазов“ в Пловдив, всъщност – на крачка от ежедневието ни на университетски хора. Изслушахме цялата беседа, без да чуем нито веднъж думата „помак“ (или българомохамеданин?) и вече знаехме – тук има много и сериозна работа – за историци, политолози, диалектолози, литератори, за специалисти по история на архитектурата, за... цял един проект.

Нелекият планински път до Ухловица ни отведе до панорамната площадка над входа на пещерата, където пред нас се разкри живописна гледка към околните върхове. Пещерата е открита през 1968 г. от Георги и Димитър Райчеви и носи названието си от „улулица“ – вид сова, живяла в района. Вълнуващата ни разходката започна от горния етаж, известен като „Залата на пропастите“, откъдето по стръмна метална стълба се спуснахме към природните красоти на прохладната пропаст. Скалните образувания, резултат от вековни природни процеси, наподобяваха морски кристали и корали, а с повече въображение и насочени от екскурзовода, можехме да оприличим някои от тях на при-

казни герои – „Баба Яга“, мускулеция „Стопанин“ на пещерата, „Стопанката“. Разходката ни в лабиринта на пещерата приключи със седемте красиви езерца, които напролет се пълнят с вода, и с насладата от красивия снежнобял каменен водопад. В хладната утроба на пещерата буквално усетихме защо толкова много митични разкази в българската култура тръгват именно оттук, от недрата на планината.

Продължихме пътя си към Смолян и приехме за поредното утвърдително послание непредвидения от никого факт, че шофьорът на микробуса ще ни остави точно до хотел „Луксор“ пред паметника на Орфей и Евридика. За сведение на всички, интересувачи се от феминизъм, и в този вариант на монументализиране на мита Евридика наистина само слуша, но пък поне гледа накъдето си иска... В програмата на пътуващия семинар бе предвидено и посещение на филиала на ПУ „Паисий Хилендарски“ – гр. Смолян. Там с усмивка ни приветства проф. д.ф.н. Елена Каневска-Николова, специалист в областта на диалектологията, социолингвистиката и ономастиката. Лекцията, която тя ни представи, бе на тема: „Глокализация или от регионалното към универсалното“. Наситена с много информация, поднесена с висока научна риторика, лекцията ни върна към академичния ни статус – може би и затова заваляха тол-

кова въпроси. Темата и проблематиката за родопските говори бе заинтригувала икономисти, етнологисти, социолози, а филолозите безспорно бяха „в свои води“. Бяха обсъдени не само най-ярките езикови особености на старинните родопски диалекти – скокът от локалното, което те маркират, към езика на глобалния ни свят изисква толкова много отговори: за идентичността и процесите на нейното трансформиране в модерния свят, за „музейното“ съхранение на знанието за собственото ни минало, за ефектите на патриотичното и ехото им в политическия дискурс и т.н.

Безспорно емоциите от проведения пътуващ семинар бяха положителни за всички участници, а „знаците“, утвърждаващи поетата посока – твърде много. Проект ще има, нещо повече – „първите му стъпки“ вече са създали ядрото на екипа за неговото бъдещо реализиране. Смятаме, че организирането и провеждането на подобен тип образователни форми би могло да бъде много полезно както за обогатяването на знания, така и за установяването на нови контакти между младите изследователи от различните научни области. Надяваме се, че изграждането на новия Университетски център за млади учени, докторанти и постдокторанти на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ ще създаде и най-важното условие за успеха на една академична среда – атмосферата на духовна общност.

Изграждане на младежка общност чрез дейности през свободното време

Доц. д-р Светлана САРИЙСКА

Социалното приобщаване засяга една от основните теми на социалния живот – подобряване на възможностите за постигане на оптимално функциониране и благоденствие. Социалното приобщаване осигурява участие в социалния живот върху основата на признаване на различията, равенството, достойнството и достъпа до съществувашите в социалното пространство ресурси. Създава условия за преживяване на чувството за принадлежност, за самореализиране, за развитие на силните страни, за оптимално функциониране и участие в процеса на вземане на решения, засягащи собствения живот.

Чрез приобщаването към различните младежки общности младежите с увреждания могат да развият своя вътрешен потенциал и силни страни, както и възможности за поемане на отговорности и за допринасяне към благополучието на социалната общност, за развитие на идентичност, която не отрича увреждането, а насочва към силните страни и способностите. Създаването на младежки общности засяга не само младежите с увреждания, но и младежите без увреждания – засилва сензитивността към страданията и различията, както и нагласите на приемане, уважение и доброта, които са необходими за хармонично живеене в общности, в които различията са неизбежни.

Основното предизвикателство пред социалното приобщаване е как да се осъществи. Признаването на ценността на социалното приобщаване, отразено в различните социални политики и програми, отправя сериозно предизвикателство пред начините на неговото постигане. Опит за отговаряне на това предизвикателство е реализираният международен проект „Педагогиката в оползотворяването на свободното време на младите хора“ (PositiveLeisure4Youth, 2017-2-BG01-KA205-036419), който е финансиран от програмата „Еразъм+“ на Европейския съюз. В проекта участват партньори от България, Австрия, Белгия и Сърбия. Координатор на проекта е Пловдивският университет „Паисий Хилендарски“. Проектът очертава пространство, в което социалното приобщаване е обвързано с дейностите на свободното време. Като един от модусите

- от областта на изкуството;
- от областта на науката;
- от областта на социалния живот;
- от областта на образованието;
- от областта на спорта.

Всички дейности от тези области могат да придобият структурирана и неструктури-

крепа и разбиране от другите, с предразсъдъци; структурни – свързани с ограничения на време, финанси, места, предлагащи дейности за младежи с увреждания, транспортни проблеми. Заедно с изброените бариери са посочени и различни поведенчески и когнитивни стратегии за тяхното преодо-



Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

на екзистенциалното време свободното време открива възможности за изграждане на младежки общности, в които младежите с увреждания могат да участват пълноценно чрез ангажирането с предлаганите дейности. В проекта свободното време е представено чрез различните дейности и преживяванията. Самите дейности, които изграждат съдържанието на свободното време, се отличават с това, че са свободно избрани, обвързани със собствените интереси, с позитивните преживявания, с чувството за освободеност от всекидневните задължения, доставящи радост и забавление. Дейностите могат да бъдат структурирани – организирани от възрастните, обвързани с определени места (в училище или извън училище – спортни клубове, центрове по изкуства, кръжоци) и време, с ясна структура и правила. Изискват усилия при постигането на целите, определени способности, опит и посветеност. Тези дейности могат да бъдат и неструктурирани – участието на възрастните при тяхното организиране не е задължително, както и наличието на определени способности и опит. Те са обвързани с релаксирането, незабавното удоволствие и забавление. Също така дейностите са обвързани с определени места. Поставени в контекста на приобщаването, следните групи дейности по проекта се обособяват така: дейности:

рана форма и да се разгръщат като съвместни дейности. Проведените емпирични изследвания показваха, че дейностите в свободното време могат да осигурят социалното благополучие на младежите с увреждания, по-добро взаимодействие в социалните общности, усъвършенстване на социалните способности, разширяване на социалните взаимодействия и усилване на чувството за принадлежност, откриване на собственото място сред другите и отслабване на чувството за изолация.

Проектът представя цялостно описание на видовете дейности в отделните области, както и значението на всяка отделна дейност за позитивното развитие и приобщаване. Дават се и конкретни указания как да се адаптират и управляват дейностите през свободното време, така че да се постигне пълноценно участие и удовлетворение от свободното време и взаимодействието с връстниците. Също така са представени и основните бариери пред достъпа до дейностите и пълноценното участие в предлаганите дейности. Емпиричните проучвания обособиха три групи бариери: интраперсонални – свързани с емоциите и вярванията, които младежите с увреждания поддържат относно своите способности, възможности и опит за пълноценно участие в предлаганите дейности; интерперсонални – свързани с отсъствие на под-

ляване. Освен указанията за управлението на дейностите са представени и указания за изграждане на отношенията между младежите със и без увреждания, което осигурява удовлетворение от самите отношения и преживяване на собствената ценност.

Резултатите от проекта са оформени в три интелектуални продукта: ръководство за организиране на дейностите през свободното време, в което са представени съдържанията на приобщаващите дейности и конкретните указания за тяхното организиране и управление. Ръководство за организиране на отношенията в младежките общности, което включва описание на специфични нагласи и способности, необходими за ефективното регулиране на отношенията в младежките общности. Мобилен приложение, което открива достъп до самите дейности и указания за тяхното управление. Всички интелектуални продукти ще бъдат представени на специално организирана международна конференция „Изграждане на младежка общност чрез дейностите през свободното време“, която ще се проведе на 5 юли 2019 год. в хотел „Империал“, град Пловдив. Ще бъдат представени също и ефектите от участието на младежите с увреждания в различните дейности и отражението върху приобщаването към социалните общности и позитивното им развитие.

Катедра „История и археология“ представи научните си издания и връчи награди на победителите в ученическия конкурс

Доц. д-р Русалена ПЕНДЖЕКОВА-ХРИСТЕВА

На 30 май 2019 г. в Заседателната зала на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ академичната колегия на катедра „История и археология“ представи новите си научни издания и връчи наградите на победителите в тазгодишния ученически конкурс за написване на историческо есе/научна разработка на тема „От поданици към граждани – Конституцията и човешките права“.

Модератор на събитието бе ръководителят на катедра-та доц. д-р Георги Митрев. Във встъпителните си думи той благодари на присъстващите и изрази задоволството си, че тези срещи на територията на Пловдивския университет вече се превръщат в традиционни за историческата общност.

В първата част на срещата доц. д-р Димитър Димитров, който заедно с доц. д-р Симеон Кацаров е един от основните инициатори и организатори на конкурса, връчи наградите на отличените от журито ученици. Първото място бе отредено за Атанас Ников, ученик от X клас в Средно училище „Петко Рачов Славейков“, гр. Кърджали. На второ място бе класиран Серджан Мурад, ученик от X клас в Средно училище „Христо Смирненски“, с. Черноочене, обл. Кърджали. Третото място бе присъдено на Мария Желязкова, ученичка от XII клас в Гимназията с преподаване на чужди езици „Ромен Ролан“, гр. Стара Загора. Творбите на тримата отличени ще бъдат публикувани в сборника с докладите от XV Национални студентски научни четения. Победителите получиха парични награди, грамоти и книги, както и привилегията при желание от тяхна страна да продължат обучението си в бакалавърските програми на ПУ: „История“, „Археология“, „Документалистика и архивистика“, „История и чужд език“ и „История и културно наследство“.

За постигнатите високи резултати на своите възпитаници специални грамоти и книги получиха учителите, чиито ученици заеха призовите места.

В заключение доц. Димит-

ров отбеляза, че с всяка изминала година нивото на ученическите разработки става все по-високо, което пряко кореспондира и с основната цел на конкурса за формиране на чувство за историческа памет и национална идентичност.

Втората част на срещата бе посветена на представянето на част от научните издания на катедра „История и археология“ за учебната 2018 – 2019 г.,



Доц. Георги Митрев и доц. Димитър Димитров представят изданията на катедра „История и археология“



Членове на катедра „История и археология“ заедно с наградените ученици и техните преподаватели

реализирани с любезното съдействие на Университетското издателство. Доц. д-р Георги Митрев сподели с присъстващите, че се чувства особено развълнуван да покаже поредните две нови книжки на списание „Пловдивски исторически форум“ за 2018 г. Той поясни, че освен на хартиен носител списанието е достъпно и в електронен формат на сайта на Философско-историческия факултет за всички заинтересувани читатели. Изрази и увереността си, че списанието вече се налага като разпознаваемо научно

издание в национален план и заяви амбицията на редакционната колегия то да бъде включено впоследствие и в световноизвестните наукометрични бази данни *Scopus* и *Web of Science*. Доц. Митрев и неговите колеги разкриха пред присъстващите интересни детайли, свързани с концепцията и творческата лаборатория на изданието.

Освен списанието бяха представени още две издания. Едното от тях е сборникът „Археологически хоризонти“, посветен на 70-годишнината на археолога и дългогоди-

шен ръководител на катедра „История и археология“ доц. д-р Иван Джамбов. Томът обединява над 30 автори от България и чужбина с разработки в областта на археологията, историята, архивистиката и етнологията.

Другото издание, предложено на вниманието на аудиторията, бе сборникът от XIV Национални студентски научни четения – „Европейско културно-историческо наследство“, чието реализиране се осъществява с активното съдействие на студентите от Студентския историко-археологически клуб (СИАК) „Проф. Велизар Велков“ при ПУ и с финансовата подкрепа на Фонд „Научни изследвания“ при ПУ, по проект № ЧФ18-ФИФ-006. Настоящият научен ръководител на СИАК – гл. ас. д-р Станислав Боянов, разказа за засиления интерес към споменатите научни четения и уточни, че тази година участниците в научния форум от други български и чуждестранни университети са се увеличили почти двойно.

В заключителната част участниците изразиха своето удовлетворение и си пожелаха до нови срещи през следващата 2020 г.!

Президентът Румен Радев лично поздрави екипа на Факултета по икономически и социални науки, който участва в трансграничния проект ДИОНИСОС

Президентът на Република България Румен Радев в присъствието на дипломати и народни представители лично поздрави екипа на Факултета по икономически и социални науки по проекта ДИОНИСОС за успешната работа. Събитието се състоя в театър „Иван Вазов“, гр. Хасково, в рамките на двадесет и четвъртата традиционна среща с бизнеса от региона, организирана от Хасковската търговско-промишлена палата (ХТПП) със съдействието на Българската търговско-промишлена палата (БТПП) и домакинството на община Хасково, където президентът Румен Радев беше официален гост. Състоялата се среща е част от проекта *Developing Identity ON Yield: SOil and Site* (Разработване на идентичността на продукцията, почвата и региона), с акроним DIONYSOS (ДИОНИСОС), съгласно договор за финансиране № В2.6с.04 по Програмата за трансгранично сътрудничество ИНТЕРРЕГ V-A Гърция – България 2014 – 2020 г.

Факултетът по икономически и социални науки при ПУ „Паисий Хилендарски“, като важен партньор в изпълнението на дейностите по про-

екта, беше представен от ръководителя на проекта и от екип експерти. Освен партньорската мрежа, участие в срещата взеха над 100 фирми от региона, дипломати, народни представители, кметове на общини, представители на търговско-промишлени палати от страната и чуждестран-



Участници в проекта заедно с президента Румен Радев

ни палати партньори, които останаха впечатлени от работата по проекта. Срещата даде възможност за изграждане на нови връзки и партньорства и за обмен на идеи за бъдещи съвместни инициативи в посока сътрудничество между академичните среди и бизнеса.

В рамките на събитието за първи път се проведе Фестивал



на виното, на който свои продукти представиха водещи български винопроизводители от региона: „Ямантиеви“, „Малката звезда“, „Шато Коларово“, „Тракийско вино“, „Дионис“, „Катаржина Естейт“, „Заара Естейт“, „Кастра Рубра“ и „Винарска къща Лозев“. По време на фестивала се проведе професионална дегустация на български вина, където комисия оцени представените мостри по 100-бална система.

Тази публикация е създадена в рамките на проекта „Разработване идентичността на продукцията, почвата и региона“ (DIONYSOS), финансиран по Програма за сътрудничество ИНТЕРРЕГ V-A Гърция-България 2014 – 2020, съгласно с Договор за БФП № В2.6с.04/01.11.2017 г. Проектът е съфинансиран и от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) и от националните фондове на страните, участващи в Програмата за сътрудничество ИНТЕРРЕГ V-A Гърция – България 2014 – 2020 <http://www.greece-bulgaria.eu>

Съдържанието на тази публикация е отговорност на ФИСН, ПУ „Паисий Хилендарски“, и при никакви обстоятелства не може да се счита, че отразява становище на Европейския съюз и УО на програмата.

Творчески успехи, нови идеи и възможности за сътрудничество пред китаистиката в ПУ

В началото на месец април екипът на Класна стая „Конфуций“ посети Института „Конфуций“ към Белградския университет. На работна среща бяха представени дейностите на двете страни по направленията културна, информационна и образователна дейност. Бяха обсъдени възможности за бъдещо сътрудничество в рамките на културни проекти и образователни форуми, като предстоящата Балканска методическа школа, организирана от Класна стая „Конфуций“ и Пловдивския университет. Сред главните теми на срещата беше и договарянето на условия, при които студентите от Пловдивския университет да могат да се явяват на изпит за получаване на международно признатите сертификати за владеене на китайски език HSK в сертификационния център на Белградския университет.

Следващото събитие в календара на Класната стая беше проведеният на 17 април майсторски клас на гост лектора от Китай



Преподавателката по китайски език в ПУ Елица Миланова със свои колеги от Института „Конфуций“ в Белград

Студенти юристи правят речник по международно хуманитарно право

„Динамика в развитието на международното хуманитарно право“ (проект № СП19-ЮФ-007) е името на поредния студентски проект в Пловдивския университет, който бе одобрен от експертите във Фонд „Научни изследвания“ към висшето учебно заведение. Той ще бъде реализиран от петима бъдещи юристи под методическите наставления на доц. д-р Христо Паунов, който е заместник-декан на Юридическия факултет и ръководител на Студентския клуб по международно хуманитарно

право. Инициативата на пловдивските студенти включва няколко дейности, които ще се реализират през следващите две години. Последната част по проекта е издаването на Практически речник на термините в международното хуманитарно право. Част от първия етап на проекта бе организирането и провеждането на Дискусияния форум „Международното хуманитарно право и младите хора в 21-ви век“, посветен на 8 май – Световния ден на Червения кръст и Червения полумесец.



Д-р София Стоименова връчи почетна грамота на доц. Христо Паунов

На форума бяха обсъждани въпроси, свързани със спазването на принципите на МХП и ролята на младите хора в разпространението на хуманитарните ценности. В събитието участваха академични преподаватели, дейци на Червения кръст, част от ръководния екип на БЧК и доброволци на БЧК и БМЧК. Пред гостите беше представена целта на Студентския клуб по МХП, който вече 12 години допринася последователно за разпространението на международните хуманитарни ценности и реализирането на дейности за разбиране, зачитане и подкрепа на международните норми на хуманитарното право и човешките права и основните принципи на червенокръстното движение с оглед на утвърждаване на нагласата за предотвратяване на насилието, човешкото страдание и проявите на нетолерантност. По време на форума свое експозе представи главният секретар на БЧК – д-р София Стоименова, която разказа през младата



Участници в Дискусияния форум „Международното хуманитарно право и младите хора в 21-ви век“

аудитория за хуманитарните апели, а доц. д-р Христо Паунов очерта няколко примера за уредбата на правилата за военните действия преди създаването на червенокръстното движение. Ръководителят на Катедрата по публичноправни науки в ЮФ доц. д-р Константин Пехливанов сподели научени уроци от обучението си в магистърски програми за МХП в Холандия, където е бил в про-

дължение на една година. Той направи съпоставка и очерта възможности и в България да се въведе официално подобна магистърска програма.

В дискусиата се включиха и студенти прависти, сред които Надежда Нанева, Тодор Рогошев, както и старшина II степен Стоил Ангелов, който понастоящем учи във Висшето военноморско училище във Варна. Специално за Дискусияния

форум бяха дошли и студентки от специалността „Медицинска сестра“ към Факултета по обществено здраве на Медицинския университет в Пловдив. С особен интерес те изслушаха лекцията на д-р Петрония Карамитрева – председател на БЧК в Пловдив, за милосърдните сестри на Българския червен кръст, тяхната дейност и значението им за бъдещата професия, която са си избрали младите дами.

Накрая главният секретар на БЧК поздрави студентите за ентузиазма им да изследват въпросите на международното хуманитарно право. Д-р София Стоименова поднесе искрени благодарности на заместник-декана на Юридическия факултет доц. д-р Христо Паунов за неуморната дейност и в знак на признателност му връчи Почетна грамота за проявено човеколюбие и благодарност за утвърждаване на хуманната същност на Червения кръст в интерес на обществото и държавата.

➤ От стр. 24

Сяндун Цао, който представи красотата на Китай в огледалото на пекинската опера. Гостите на лекцията не само се запознаха с особеностите на китайското оперно изкуство, но имаха възможност лично да се пробват в ролята на изпълнители на пекинска опера. Специално за тях Сяндун Цао разкри тънкостите на характерните за нея движения, мимиките на различните герои, техниките за изпълнение на речитатив и пеене.

Сред гостите на оперната вечер бяха и новооткритите музикални таланти на Класна стая „Конфуций“ – дуетът Белослава Колева и Атанас Бедров. Двамата са първокурсници от специалностите „Приложна лингвистика с китайски и английски език“ и „Педагогика на обучението по български език и китайски език“. Общата им любов към музиката и китайския език ги събира още в началото на учебната година, когато те започват да работят по съвместни музикални проекти. Последното им участие на конкурса „Мелодии с аромат на роза“, организиран от Института „Конфуций“ в София,

Творчески успехи...

им донесе специалната награда на журито.

Още една награда за пловдивската китаистика донесе и Ива Петрова, четвърти курс „Приложна лингвистика с китайски и английски език“. Тя представи Пловдивския университет в тазгодишното издание на състезанието „Китайски езиков мост“, където впечатли журито с ниво на владеене на езика и ги очарова с танца си. Ива спечели трето място в състезанието, организирано тази година от Института „Конфуций“, Велико Търново, под патронажа на Посолството на КНР.

През следващите месеци предстоят още събития и проекти, организирани от Класната стая. Сред тях ще има както образователни, като готвената Балканска методическа школа, така и културни. Предстоят традиционният Ден на китайската култура, а също и пилотен проект за Ден на китайската аниме култура. За повече информация можете да следите страницата на Класната стая във фейсбук.

Докторантският семинар „Филология на XXI век – личните предизвикателства“

Христиана КРЪСТЕВА

В началото на учебната 2018 – 2019 г. амбициозна програма под надслов „Филология на XXI век – личните предизвикателства“ сложи началото на инициативата за създаване на Докторантско училище на Филологическия факултет при ПУ „Паисий Хилендарски“ и бързо се утвърди като място за обширен поглед върху новите теории, методи и подходи в научните изследвания както в областта на литературознанието, така и на езикознанието.

Под ръководството на проф. д.ф.н. Любка Липчева-Пранджева докторантите от Филологическия факултет участваха в 8 закрити семинара и 9 лекции, изнесени от родни и чужди учени. Повечето от гостуващите лектори бяха поканени чрез програмата „Еразъм+“ и участието им се осъществи благодарение на съдействието на двамата заместник-декани на Филологическия факултет доц. д-р Борня Янев и доц. д-р Надя Чернева.

Закритите семинари имаха за цел да запознаят докторантите с основни научни трудове на лекторите и да предизвикат дискусия по въпроси, свързани с представяните теми. Пет езиковедски и четири литературоведски теми бяха предвидени от организаторите и ръководството на Факултета, но подготовката и представянето им не делеше участниците по специфичен профил. Напротив – очакванията бяха литературоведските и езиковедските теми да попаднат в обща дискуссионна среда и да разтворят максимално посоките на научните интереси на докторантите. Целта на интердисциплинарния подход беше младите учени да добият рефлекс за обсъждане на частно лингвистична или литературоведска тематика в по-общ контекст и да получат възможност за по-широк поглед върху съвременното изследователско поле на културологията.

Работната програма стартира с лекция на проф. Х. Гладкова от Карловия университет в Прага за понятието „езикова ситуация“ и демонстрира възможностите за модерно методологическо приложение на наследството на Пражката лингвистична школа. Литературоведската тематика бе открита със заглавието на семинар и лекция „Несъседни подходи. Мислене и метод“. Тук лектори бяха проф. И. Младенов и д-р. Ал. Феодоров от Института за литература при БАН. Докторантите имаха възможност да разискват теми и библиография, свързани с несъседни-

Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“
ФИЛОЛОГИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ • ДОКТОРАНТСКО УЧИЛИЩЕ

ФИЛОЛОГИЯ НА XXI ВЕК – ЛИЧНИТЕ ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА
ОТКРИТ ДОКТОРАНТСКИ СЕМИНАР 2018 – 2019 г.

ЛЕКЦИЯ на
проф. д-р ХАНА ГЛАДКОВА
КАРЛОВ УНИВЕРСИТЕТ, ПРАГА



НА ТЕМА:
**ПОНЯТИЕТО
ЕЗИКОВА СИТУАЦИЯ И
ПРАЖКАТА ЛИНГВИСТИЧНА ШКОЛА**

15.11.2018 г., 17.00 ЧАСА, ЗАСЕДАТЕЛНА ЗАЛА

Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“
ФИЛОЛОГИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ • ДОКТОРАНТСКО УЧИЛИЩЕ

ФИЛОЛОГИЯ НА XXI ВЕК – ЛИЧНИТЕ ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА
ОТКРИТ ДОКТОРАНТСКИ СЕМИНАР 2018 – 2019 г.

ЛЕКЦИЯ на
Кристиан Фос
ХУМБОЛТОВ УНИВЕРСИТЕТ, БЕРЛИН



НА ТЕМА:
**LANGUAGE DEATH OR ETHNIC REVIVAL?
SLAVIC VARIETIES IN GREECE TODAY**

19.03.2019 г., 17.00 ЧАСА, ЗАСЕДАТЕЛНА ЗАЛА

те подходи, които биха могли да се окажат успешни в някои изследвания.

Специален акцент в работната програма създаде лекцията на проф. К. Шаркова, водещ български учен – статистик. Нейната беседа съчетаваше методологически обяснения с практически примери и даде възможност на колегите да

се запознаят с някои от най-модерните тенденции в обработката на данни от лингвистична работа, а именно количествените научноизследователски методи.

Проф. Хр. Марку от Тракийския университет „Демокрит“ изнесе лекция, която привлече вниманието на всички участници към специфичните начини за изразяване на евиденциалност в балканските езици. Тук в дискусията се включиха и

студенти и докторанти „Светът е разтворена книга“. Статията ѝ вече е приета за печат в сп. „Български език и литература“.

Лекцията „Language death or ethnic revival? Slavic varieties in Greece today“ на проф. Фос от Хумболтовия университет коментира понятията като „език“ и „етнос“ в контекста на славянските вариации в днешна Гърция. Както подготвителният семинар, за който усилено работиха докторантите Хр. Кръстева, Хр. Танева, Ел. Миланова, така и самата лекция провозираха множество въпроси на различни равнища: от чисто теоретичните спорове за границите на понятията до актуалните политически ракурси на приложимостта им.

Не по-малко интересни бяха семинарът и лекцията по темата „Story, story-telling, storing the financial crisis/austerity“. Докторантите, подпомогнати от Б. Бонева и Д. Каменов, имаха възможност да разсъждават по въпросите на медийното говорене и изграждането на обществен дискурс по специфична тематика, каквато са финансовите въпроси и в частност финансовата криза. Лекторът, проф. Суман Гупта от Отворения университет на Великобритания, вече е гостувал на нашия факултет и всички очакваха с удоволствие новата среща с него.

Предизвикателствата на една от най-модерните теми в съвременните науки за културата – емигрантите като създатели на специфична интеркултурна среда, представи проф. Т. Олджай от Истанбулския университет в лекцията си „Хроника културной жизни белоэмигрантов в Стамбуле (1920 – 1930)“. Докторантите получиха ценна предварителна информация в социокултурен аспект, поднесена от колегите Сема Куцарова и Зоя Иванова. Необичайна и дори „обърната“ по отношение на „домашната“ ни гледна точка бе представена и от проф. Благовест Златанов от Хайделбергския университет в лекцията му „Българска

На стр. 27 ➔

Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“
ФИЛОЛОГИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ • ДОКТОРАНТСКО УЧИЛИЩЕ

ФИЛОЛОГИЯ НА XXI ВЕК – ЛИЧНИТЕ ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА
ОТКРИТ ДОКТОРАНТСКИ СЕМИНАР 2018 – 2019 г.

ЛЕКЦИЯ на
Красимира Шаркова
УНИВЕРСИТЕТА НА ЮЖЕН ИЛИНОИС



НА ТЕМА:
**КОЛИЧЕСТВЕНИ
НАУЧНО-ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКИ МЕТОДИ
В ЛИНГВИСТИКАТА**

25.02.2019 г., 17.30 ЧАСА, ПЪРВИ ЕЗИКОВ КАБИНЕТ, ЕТ. 3

Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“
ФИЛОЛОГИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ • ДОКТОРАНТСКО УЧИЛИЩЕ

ФИЛОЛОГИЯ НА XXI ВЕК – ЛИЧНИТЕ ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА
ОТКРИТ ДОКТОРАНТСКИ СЕМИНАР 2018 – 2019 г.

ЛЕКЦИЯ на
Суман Гупта
ОТВОРЕН УНИВЕРСИТЕТ, ВЕЛИКОБРИТАНИЯ



НА ТЕМА:
**STORY, STORY-TELLING,
STORING THE FINANCIAL CRISIS/AUSTERITY**

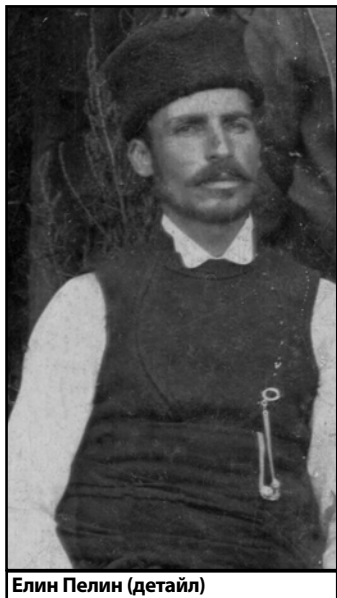
07.05.2019 г., 18.00 ЧАСА, ЗАСЕДАТЕЛНА ЗАЛА

наши преподаватели, специалисти по темата, като проф. д.ф.н. Д. Иванова и доц. д-р Кр. Чакъррова. От докторантите, работили по предварителния семинар, с особени заслуги се отличи докторант Десислава Димитрова, която подготви научна разработка и участва с нея в Двадесет и първата национална конференция за

Поглед към неизвестното (Елин Пелин, Яворов, Лора)

Стефан ПАМУКОВ

Да се навлезе в духа на времето, не е достатъчно само да се открият автентични свидетелства, главно ръкописи на писателя, които подреждат неговата биография. Необходимо е и друг поток от светлина, който да доближи до нас определен творчески образ, да го виждаме, да го чувстваме, макар да са изминали десетки години от неговото битие. Тук нищо не може да замени портрета му. А колкото по-реален е той, няма съмнение, че се превръща в знак от духовното му развитие. И тук пропуските са много. Например и до днес портретът на Елин Пелин като цяло не е разучен и предста-



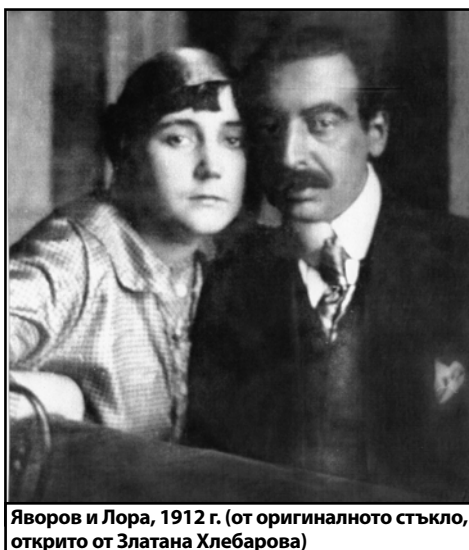
Елин Пелин (детайл)



Елин Пелин в Байлово, 1899 г. (от оригинала)

вен. С времето избледняват много черти, без които тази даденост остава чужда за нас. Такъв е и примерът с неизвестния портрет на Елин Пелин в Байлово от края на XIX век. До днес остава трудно изясним въпросът селската дреха, към която прибягва преди снимането, само за случая ли е, за да бъде по-естествен в една типична атмосфера, която изисква засилена връзка с останалите лица, или е носия от ежедневието? Убеден съм, че тълкуването на този портрет в бъдеще ще бъде разнопосочно.

Истинско събитие е откриването в днешно време на непубликуван портрет на Яворов и Лора след повече от 100 години. Какво представлява той? Това е миг, възшебен миг от тяхната голяма любов, когато са на път да изчезнат завинаги



Яворов и Лора, 1912 г. (от оригиналното стъкло, открито от Златана Хлебарова)

ревността, съмненията и тъгата. Застанали са един до друг, най-после те са наистина доволни от providението, което ги е събрало. Една близост, топлина и спокойствие царува в душите им. Това потвърждава, че портретът предшества тяхната женитба. Направен е в дома на Михаил Кремен от Дора Конова, същата тази тяхна приятелка, която ще доведе и двамата до катастрофа, до невиджана катастрофа.

Тук бих добавил и един извод, който се налага от само себе си – портретът на дадена личност говори за нейната натура в определен етап от живота ѝ. Представете си колко значим е той, ако засяга видна личност от далечното ни минало. Така портретът се превръща в етюд с определен подтекст в духовното пространство.

➤ От стр. 26

та литературна история като импортен продукт“. В рамките на закрития семинар работи докторант Теодора Кашилка, която имаше нелеката задача да „преведе“ идеята за вносизнос в литературния контекст.

Докторантският семинар бе закрит с литературоведска тематика в рамките на лекцията на проф. А. Волдан от Виенския университет на тема „Рускална – звено между източно- и западнославянските литератури“. За дискусиата допринесе изключително много гл. ас. д-р Борислава Петкова, която

Докторантският семинар...

изнесе закрит семинар на тема „Русалките в южнославянската митология и българския фолклор“ и зададе перспективите за съпоставки с южнославянската проблематика.

Програмата на тази първа инициатива на докторантското училище даде възможност на докторантите да се запознаят с широк спектър научни теми, методи на изследване и способности за обработка на информацията. Предложеният алгоритъм на работа (семинар – дискусия –

лекция – дискусия) подпомогна работата на докторантите в екип, разгърна модел за водене на научна дискусия и поставяне на собствения дисертационен проблем в по-общ научен контекст.

През идната 2019 – 2020 учебна година организаторите и ръководството на Филологическия факултет обмислят нововъведения и разширяване на положителните идеи, свързани с цялостната пълноценна реализация на Докторантското училище. В отворения дух

на академичната комуникация младите колеги трябва да имат възможност да формират добър усет за успешните професионални практики, но също и за най-иновативните подходи на изследване в областта на филологията. Очакваме Докторантското училище при ФФ на ПУ да се развие като още едно място за разрастване на филологическата общност в университета и придаване на „додобавена стойност“ към бъдещето на една школа, утвърдена от изключително високите постиженията на няколко поколения филолози.

Неоелинистите бяха на пътуващ семинар по следите на Филип, Аристотел и Александър

В началото на май 2019 г. в Пловдивския университет се проведе Вечерта на гръцкия език – традиционно годишно събитие на сектор „Новогръцки език“. Тази година акцентът в програмата падна върху първия пътуващ семинар, организиран от неоелинистите. В читалнята на Университетската библиотека изяви студенти от специалностите „Български език и новогръцки език“ и „Балканистика“ показаха своите презентации за основните дестинации, които предстоеше да бъдат посетени. Сред гостите видяхме представители на академичното и катедреното ръководство, университетския вестник, библиотеката, преподаватели, настоящи и бивши студенти в по-горните специалности, както и редица приятели на неогърците. Всички те получиха богата информация за античните градове Филипи и Амфиполи, за родното място на Аристотел – древна Стагира, както и за разнolikите Кавала и Солун с археологическите им обекти, църкви и забележителности. По време на изявата пловдивската поетеса и журналистка Мария Филипова-Хаджи, която пише поезия на български и на гръцки език, подари свои книги на Библиотеката за гръцки език, литература и култура. В особено емоционален момент се превърна честването на осемдесетия рожден ден на проф. д-р Стойна Пороманска, по чието предложение през 2002 г. са положени основите

на неоелинистиката в Пловдивския университет. Проф. Пороманска почерпи за своя юбилей и сподели поднесената ѝ торта с всички присъстващи. Събитието завърши със скромен коктейл и приятни разговори.

Самият образователен семинар в Северна Гърция (17 – 19 май) се превърна в логично продължение на Гръцката вечер. През първия ден на пътуването бяха посетени Кавала и древният Филипи, град, който също носи името на Филип II Македонски. Участниците в екскурзията научиха, че апостол Павел праща на неговите граждани своето „Послание до филипяни“. На 18 май



Селфи от Вечерта на гръцкия език (8 май) със студентките, направили презентациите, Глория Генова (4. курс, „Балканистика“) и Надежда Кичекова (4. курс, БЕНГРЕ), бившият студент Иво Джумеров, преподавателите ас. д-р М. Карталова, В. Гроздева, проф. С. Пороманска, проф. К. Павликианов, проф. Хр. Тончева – ръководител на нашата катедра, на заден план, ас. И. Танева от секцията по германистика и нашите домакини от Университетската библиотека



Участниците в пътуващия семинар в компанията на поета Стелиос Саривасилис на Гимназиона в древния Амфиполи.

в ролята на гид влезе сереският поет Стелиос Саривасилис, верен приятел на неоелинистите от Пловдивския университет. След Амфиполи поетът придружи групата до антична Стагира, където е роден философът Аристотел, ученик на Платон и учител на Александър Македонски.

В късния следобед семинарът „акостира“ в най-защитеното от стихийните пристанище на Егейско море и крайна дестинация на пътуващите – Солун. За посещение бяха предвидени емблематичните за града забележителности като базиликата „Свети Димитър“ с криптата, площад

„Аристотел“, Бялата кула, Археологическия музей, стария град с крепостта Ептапиргио („Седем кули“), Ротондата „Свети Георги“, Арката на Галерий и др. Вторият ден съвпадна с Международния ден на музеите, съпътстван от множество културни събития, на които участниците в семинара успяха да станат свидетели по време на обиколката из красивия град. След неделна разходка и кафе групата от неоелинисти и приятели потегли обратно към България, вземайки със себе си частица от Гърция под формата на натрупани впечатления, знания и снимки.

Иво ДЖУМЕРОВ,
бакалавър по специалността
„Български език
и новогръцки език“

Довиждане и до нови срещи с Хавиер Одриосола

На 11.06.2019 г. Хавиер Валдивиелсо Одриосола, директор на Института „Сервантес“ в София, посети за пореден път ПУ „Паисий Хилендарски“ и се срещна с преподавателите по испански език от Катедрата по романистика и германистика към Филологическия факултет. Целта на посещението му беше да се сбогува с нас в края на своя петгодишен мандат и да изкаже благодарности за многобройните съвместни инициативи, проведени съвместно от Института „Сервантес“ и Секцията по испански език. Хавиер Валдивиелсо Одриосола ни увери, че и напред ще продължи да ни посещава и да организира културни мероприятия с преподавателите и студентите по испански език в ПУ „Паисий Хилендарски“. Развълнуван, той сподели, че подарената му от нас картина за спомен от Евро-



пейската столица на културата – 2019 г., ще краси новия му дом в Будапеща и ще му напомня, че в Пловдив е намерил приятели и съмишленици още при първото си посещение в ПУ „Паисий Хилендарски“ веднага след започването на своя мандат в нашата страна.

На срещата присъства и Хосе Андрес Сантос, аташе по културните въпроси към Посолството на Кралство Испания в България. Г-н Сантос изрази възхищение от работата на Секцията по испански език към Катедрата по романистика и германистика и изяви желание за още по-плодотворно сътрудничество между Посолството на Испания, Института „Сервантес“ в София и Пловдивския университет.

Секция по испански език

Над 100 участници в международен форум, организиран от англицистите в Университета

Полина ПЕТКОВА, Магдалена ГОГАЛЧЕВА

От 3 до 5 май 2019 г. се проведе XXVIII международна годишна конференция на Българската асоциация на преподавателите по английски език (БАПА), а партньор и домакин бе Пловдивският университет „Паисий Хилендарски“. Тази година темата на събитието бе „Да променим света, като започнем от класната стая: методи и практики на общуването с обучаемите“ (Changing the World One Class at a Time: Getting Through to Students), от 4 до 5 май, и съпътстващ семинар „Интегрирано преподаване на английски език и други дисциплини в ранното чуждоезиково обучение“ (CLIL – Waste in the Curriculum), 3 май. ПУ е домакин на ежегодната конференция на партньора на IATEFL за втори път в рамките на последните четири години.

Въпреки празничните майски дни пловдивската алма матер посрещна над 100 мотивирани преподаватели по английски език от различни учебни заведения от страната и чужбина, представители на Британския съвет и Посолството на САЩ в София, на издателствата Express Publishing, Hamilton House, Oxford University Press и др.

Международният форум беше открит в 1. аула в Нова сграда на Университета от ръководителя на Катедрата по английска филология доц. д-р Снежана Цонева-Матюсън и от ас. Георги Гешев – президент на БАПА и дългогодишен преподавател към същата катедра. Преп. Полина Петкова и преп. Магдалена Гогалчева от ПУ, които са и членове на Управителния съвет на асоциацията, бяха главните организатори и секретари на конференцията. В управителния съвет на БАПА участват още гл. ас. д-р Ирина Иванова (Шуменски университет), гл. ас. д-р Гергана Георгиева (Югозападен университет) и Десислава Терзиева. Сред най-дейните членове са доц. д-р Живка Илиева (ШУ) и гл. ас. д-р Зарина Маркова (ЮЗУ). За гладкото протичане на конференцията помогнаха и преподавателите от пловдивската Катедра по английска филология – Вадим Банев, Георги Джумайов и Здравко Генов.

Пленарни и специални доклади изнесоха: Джен Макартър – регионален специалист по англоезично обучение на



След една от лекциите по време на втория ден на конференцията

Американското посолство; Джон Хърд от Оксфордския университет; доц. д-р Йордан Костурков, катедра „Английска филология“ на ПУ; Патрик Джаксън – специален гост на Кийт Кели и Англия скул; Лони Голд – специалист по метода сугестопедия; както и представители на иновативни образователни системи и др.

По време на форума паралелно бяха изнесени различни презентации и работни семинари, насочени към обучаемите от всички равнища на образованието по английски език. Богатият опит, предаден от колегите специалисти, зареди преподавателите и ги подготви да посрещнат следващата учебна година мотивирани и готови

да се справят с предизвикателствата на професията.

От името на БАПА секретарите на конференцията преп. Полина Петкова и преп. Магдалена Гогалчева изказват сърдечни благодарности на ръководството на Пловдивския университет, на колегите от Учебния отдел, Филологическия факултет, Педагогическия факултет, Философско-историческия факултет, Факултета по математика, информатика и информационни технологии и Университетския информационен център, които допринесоха за организацията, техническото обезпечаване и в резултат – гладкото протичане на конференцията. Благодарим ви, колеги!

Две студентки получиха приза „Носители на просвета“

Студентката от Юридическия факултет Изабела Петкова е победител в категорията „Аз – носител на просвета“, а Елка Петрова от специалността „Славистика“ на Филологическия факултет – в раздела „Кратко есе“ на конкурса „Носители на просвета“, организиран от Националното представителство на студентските съвети в Република България. Изабела Петкова е в 5-и курс на специалността „Право“ и в конкурса участва с проекта си за нова методология в обучението на студентите юристи.



Изабела Петкова



Елка Петрова

Националният приз „Носители на просвета“ е учреден през 2013 г. и има за цел да отличи добрите практики и заслужили имена в сферата на културната, академичната и научната дейност. Категориите на конкурса са общо пет, а тазгодишната церемония по награждаването се проведе в зала „Галерия“ на Националния студентски дом.

Организатор на конкурса е Националното представителство на студентските съвети в Република България под патронажа на министъра на образованието и науката. Непосредствен повод

за организирането на това значимо събитие е тържественото отбелязване на 24 май – Деня на българската просвета и култура и на славянската писменост.

Журито, определило наградните, се състои от представители на студентските съвети, академичната общност и организации – партньори на НПС.

Според инициаторите на конкурса развитието на културата, образованието и науката са истинските носители на надеждата за по-доброто и устойчиво бъдеще на България.

Затова всички добри идеи и примери в тази насока следва да се отбелязват, отличават и насърчават. Конкурсът популяризира именно онези положителни събития, идеи, послания и личности в България, които се свързват с темите за развитието и по-доброто бъдеще на българската култура, образование и наука.

Изабела Петкова и Елка Петрова са сред редовните сътрудници на вестник „Пловдивски университет“. Честита награда и още много успехи!

31 медала спечелиха спортистите на ПУ

По традиция отборите на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ се представят много силно в стартовете на национално и регионално ниво. И тази година не беше изключение – видяхме го и на Националната универсиада във Варна. От всички спортове, в които имаше наше участие, спортистите ни са спечелили 7 златни, 13 сребърни и 11 бронзови медала, с което се класираме на трето място по брой спечелени медала и на четвърто място по броя на златните медала. На първо място е Националната спортна академия – 108 медала, на второ място – Софийският университет с 57 медала, Пловдивският университет – 31 медала, Университетът за национално и световно стопанство – 19 медала.

Лека атлетика



Габриела Георгиева и Силвия Георгиева донесоха общо 5 златни и 1 сребърен медал

Отборите на Пловдивския университет по лека атлетика при мъжете и жените се представиха на по-високо ниво в сравнение с предходните години. Те завоюваха почти половината от всички спечелени от нашите спортисти медала – 5 златни, 5 сребърни и 3 бронзови за комплексното класиране (и общо 33 с медалите от щафетите). Ето и имената на атлетите, които дадоха своя принос за доброто представяне: Габриела Георгиева – 3 златни и 1 сребърен медал (съответно на 400 м, 4x100 м, 4x400 м и 100 м); Силвия Георгиева – 2 златни медала (на 800 и 1500 м); Кристина Борукова – 2 златни (4x100 и 4x400 м), 1 сребърен медал (400 м) и бронзов медал (800 м); Станимир Манчев – сребърен медал на скок дължина, 2 сребърни (100 м и 4x400 м) и 1 бронзов медал (4x100 м); Янка Стоянова – 2 златни медала (4x100 и 4x400 м); Емилия Назърова – 2 златни (4x100 и 4x400 м); Димитър Стоицов – 1 бронзов медал на гуле. Медала от щафетите спечелиха още: Айдуан Ахмед – 2 бронзови медала, Николай Николов – също 2 бронзови, Владимир Радев, Виктория Тенчева.



По групи дисциплини (скокове, хвърляния, спринт, средни бягания) от 8 възможни студентите ни завоюваха 6 купи и съответно по 2 първи, 2 втори и 2 трети места. Женският отбор сътвори истинско чудо, побеждавайки силния отбор на Националната спортна академия. Мъжете поради субективни и обективни причини отстъпиха с малко второто място. В общото комплексно класиране при 18 участвали висши училища отборът на Пловдивския университет (мъже и жени) зае престижното второ място.

Аеробика

Състезанието по аеробика се провежда винаги по-рано от финалите на Универсиадата. И тази година не беше изключение – турнирът се проведе на 13 април в залата на НСА – София, където се представиха 8 отбора. Нашият отбор беше много компактен, въпреки отсъствието на своята звезда Ана-Мария Стоилова успя да се пребори „мъжки“ и да завоюва първото място. Това не се бе случвало от 2015 г., когато състезанията бяха в Пловдив. Принос за успеха имат Джулия Георгиева, Гергана Демирева, Виктория Мирчева, Стефани Главинова, Стефани Петрова, Наталия Стоилова, Евелина Талева, Красимира Стайкова.

Джудо

Отборът по джудо се представи на Националната универсиада с девет състезатели: Симона Макакова, Виктория Манукова, Цветелина Тухчилиева, Йоана Пишмишова, Лиа Сребрева, Диян Панев, Явор Тодоров, Габриел Георгиев, Иво Вътов.

Всички те се вложиха максимално в състезанието и резултатите бяха налице. Симона Макакова и Виктория Манукова спечелиха златни медала; сребърните ни медалисти са четирима – Цветелина Тухчилиева, Йоана Пишмишова, Лиа Сребрева и Явор Тодоров; Иво Вътов, Габриел Георгиев и Диян Панев останаха с бронзови медала.

Жените оглавиха комплексното класиране по точки, а мъжете – при много силно конкуренция – останаха на седмо място. Доброто представяне при жените и при мъжете допринесе за третото място в комплексното отборно класиране.



Футбол

След изразителни победи в Пловдивската група футболният ни отбор се справи и с първата предварителна квалификация. Жребият за втората бе много труден – с НСА. Загубихме с 1:2 и малко не достигна на отбора да се класира за финалната четворка. В крайното класиране отборът ни по футбол зае петото място.

на Националната универсиада Варна 2019

Кикбокс

Участниците в отбора по кикбокс в националната универсиада бяха петима. При жените – Нешка Брандийска и Елена Недева, а при мъжете – Симеон Манев, Красимир Кралев и Венцислав Паниликов. Отборът завоюва девет медала в категориите лайтконтакт и киклайтконтакт, от които 6 сребърни и 3 бронзови.



Тенис на маса

Представянето на отбора на ПУ по тенис на маса на финалите на студентската универсиада е задоволително. Мъжете се представиха силно в есенния кръг и с пет победи заеха първото място с топсъстезател Дениз Бекир, който не присъстваше на финалите поради участие във Франция. Това се отрази на резултатите и макар с оспорвани игри, регистрирахме 5 загуби, което ни прати на седмо място отборно.

Плуване

Отборът по плуване участва само на градското първенство, което се проведе на басейна на Аграрния университет – Пловдив. Имахме представители при мъжете и жените. Състезателките от Пловдивския университет спечелиха както личното, така и отборното първенство: Стефани Тодорова – първо място на 50 м гръб; Лина Огнянова – първо място на 50 м бруст; Жанета Куан – първо място на 50 м делфин; Деница Стоянова – първо място на 50 м кроул.

Волейбол

След спечелването на квалификациите в групите отборите на Пловдивския университет по волейбол – мъже и жени, за поредна година участваха на универсиадата във Варна.



Жребият отреди мъжете ни да са в една група с Университета за национално и световно стопанство, Великотърновския университет и Югозападния университет, които миналата година бяха съответно първи, трети и четвърти. След три загуби отборът остана на осмо място в крайното класиране, но спрямо общия брой отбори в страната, които са повече от петнадесет, представянето може да се отчете като добро.

Жените за поредна година бяха сред фаворитите за първите три места. Часове преди заминаването се разбра, че ще участват едва седем състезателки, което от своя страна доведе до къса скамейка и невъзможност за по-голям избор преди всеки двубой.

Паднахме се в група с Лесотехническия университет, Софийския университет и Шуменския университет. След две победи над СУ и ЛТУ и загуба от ШУ се класирахме на полуфинал срещу НСА, с чийто отбор играхме финал през миналата година. Класата на НСА си каза думата и загубихме с 3:0 гейма. В мача за третото място с отбора на УНСС момичетата показаха изключителна борбеност, спортен дух и класа и победиха с 3:2 гейма, а с това заслужи и бронзовите медали.

Благодарим за показаното отношение на всички студенти, участвали в отборите по волейбол на Пловдивския университет.



Тенис

На Националната универсиада във Варна Пловдивският университет участва с два отбора по тенис – мъже и жени. Във финала при мъжете имаше 6 отбора, разделени в две групи. За съжаление, отборите ни попаднаха след жребия в група с най-силните отбори – на Софийския университет и НСА. Получи се много оспорвано състезание и всеки от отборите завърши с една победа и една загуба. Наложиха се да се броят спечелени геймове, сетове, точки и това извади отбора ни от финалната четворка. Оказахме се с един спечелен гейм по-малко. Получи се така, че отборът, който беше победен от нашия отбор, завоюва шампионската титла.

Надпреварата при жените не беше по-лека – и там шестте отбора бяха разделени в две групи. Пловдивският университет загуби на полуфинала от отбора на НСА с 3:2 срещи.

Тук е мястото да се отдаде заслуженото на усилията на преподавателите, които събраха, подготвиха и водиха отборите до финалния етап: ст. пр. Валентин Кузев – аеробика и лека атлетика; ст. пр. Татяна Найденова – кикбокс и тенис; ст. пр. Димитър Ангов и хон. пр. Георги Илиев – волейбол (мъже и жени); ас. Стоян Димитров – футбол; пр. Теодор Матев – джудо (мъже и жени).

Голям принос в организацията и участието на отборите имат също ръководителят на катедра „Теория и методика на физическото възпитание и спорта“ проф. д.п.н. Веселин Маргаритов и помощник-ректорът Румен Киров.

„Пловдивски университет“



От мултиезиков и мултикултурен център на Източна Румелия до Европейска столица на културата На гости на еврейската общност в България

Ирина МИТЪРЧЕВА

На 3 юни 2019 г. Организацията на евреите в България бе домакин на интересна среща между участниците в одобрения от Фонд „Научни изследвания“ към Министерството на образованието и науката научен проект на тема „Пловдив – от мултиезиков и мултикултурен център на Източна Румелия до Европейска столица на културата“ и представители на еврейската общност под тепетата. Главни организатори на събитието бяха г-н Светлозар Калев – председател на организацията, г-жа Людмила Леви, д-р Ема Мезан и г-н Шеми Бехар.

Г-н Светлозар Калев откри срещата и разказа за дейността на „Шалом“ като независима, непартийна, доброволна, демократична, обществена и самоуправляваща се организация на евреите в България, обединяваща регионалните организации в 16 града на страната. Тя има за цел да запазва и развива еврейските етнически, езикови и културни ценности и традиции. Прочува се и се популяризира еврейската история; честват се празници и годишнини; организират се творчески вечери, изложби, спектакли, концерти, театрални постановки, промоции на книги, срещи, симпозиуми,



Участници в проекта от ПУ и техните домакини

курсове, школи и др. Организацията „Шалом“ издава вестник „Еврейски вестни“, списание „La Estreya“, книги, брошури и др. печатни издания. Организацията на евреите в България защитава конституционните права на своите членове и на евреите в страната.

В началото проф. д-р Иван Чобанов започна с обявената лекция на тема: „Етноси и езици в Пловдив и в България“. Най-напред бяха представени живеещите от векове в Пловдив етноси (арменци, евреи, гърци, роми, турци), а след тях и останалите, разпръснати из цяла България (арумъни, власи, гагаузи). Акцентът беше поставен върху тяхното присъствие по българските земи, вероизповедание, майчин език, образователни и културни институции.

Лекцията предизвика раз-

горещена дискусия сред участниците, а най-активен от страна на любезните домакини беше доц. д-р Бенямин Анави. Той представи многовековната история на евреите в Пловдив и страната. Запазени писмени паметници свидетелстват за еврейско присъствие още през II век от н. е.

Основната част от българската еврейска общност до XV век принадлежи към Романьотския/Византийския тип. Само някои от тях говорят български език. Романьотите имат свои специални религиозни практики, които впоследствие са заместени от сефарадската (испанската).

През 1492 г. част от заселилите се на Иберийския полуостров евреи и техните потомци са прогонени от Испания. Намират убежище в Османска-

та империя. По-голямата част от тях се насочват към Цариград и Солун. Те достигат до българските земи около 1494 г., като се заселват в търговските центрове, в които вече има еврейски общности. Наричат ги сефаради, а езикът им – ладино, е произлязъл от староиспанския и носи характеристиките на езика на Сервантес и Христофор Колумб. Принадлежи към иберо-романската подгрупа на романските езици. Подобно на много други европейски езици е застрашен от изчезване – повечето говорещи на ладино като майчин език са възрастни и след емиграцията им в Израел езикът не е предаден на следващите поколения. Преживява леко възраждане в средите на сефарадските евреи, особено в областта на музиката.

Евреите ешкенази, с майчин език идиш, принадлежащ към подгрупата на западногерманските езици от групата на германските езици, съставляват малка част от еврейската общност в България.

Проведените разговори и дискусии са потвърждение на факта, че не е случаен наложил се от векове модел, според който Пловдив се определя като мултиетничен, мултикултурен и мултиезиков център.

Пореден голям успех на „Жарава“

Студентската музикална формация „Жарава“ постигна поредния си голям успех – през месец май клипът към песента им „Миш-маш“ бе на второ място в света и на първо място на Балканите според класацията на „Етноклоуд“ – най-голямата платформа за етномузика в света, базирана в Торонто (Канада). В конкуренция с повече от 90 000 групи и изпълнители от 151 държави младите музиканти неколкратно оглавяват класацията през последните две години. Групата е основана и се ръководи от Владимир Величков – преподавател в Педагогическия факултет на Пловдивския университет. Той самият има завидна кариера като изпълнител и композитор с различни формации и музикални проекти. Песента „Миш-маш“ влиза и в учебниците по музика за 9. клас, наред с такива изпълнители като Горан Брегович и Иво Папазов.

На 20 юни „Жарава“ направи поредния си страхотен концерт на живо, което бе част от откриването на Международния фестивал „Дни на тракийската култура 2019“. На Римския стадион пловдивската публика изслуша изпълнения и на някои от новите песни на групата. Дните на тракийската култура се организираха от Културен център „Тракарт“ с партньорството на Генералното



консулство на Република Турция в Пловдив, като идеята бе да се представи културата Чанаккале – Троя.

Най-близките изяви на „Жарава“ са участие на 5 юли на Античния театър в Пълдин Етно фест, а на 7 и 11 юли ще се снимат във формата „България търси талант“ на ВТВ.